

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷/۱۰/۵

شماره چاپ: ۱۲۴۷

شماره ثبت: ۵۲۵

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

۲۰. حوزه زنان، خانواده و کودکان

کد موضوعی: ۲۹۰

شماره مسلسل: ۱۶۲۶۶

دی ماه ۱۳۹۷

معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی

دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	خلاصه مدیریتی.....
۵	مقدمه.....
۶	تصویر کلان بودجه پیشنهادی برای حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸.....
۶	الف) احکام ماده واحده.....
۹	ب) اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه زنان و خانواده.....
۱۸	ج) اعتبارات پیش‌بینی شده بر اساس برنامه و شرح اقدام مرتبط با حوزه زنان و خانواده.....
۲۱	د) اعتبارات مندرج در جداول متفرقه در حوزه زنان و خانواده.....
۲۵	بررسی نحوه توزیع اعتبارات حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸.....
۲۶	پیشنهادها.....
۲۸	پیوست.....
۳۶	منابع و مأخذ.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور ۲۰. حوزه زنان، خانواده و کودکان

خلاصه مدیریتی

«ماهیت حوزه زنان و خانواده» از یک سو و «ساختار بودجه سنواتی» از سوی دیگر، سبب شده، سنجش و ارزیابی تمامی اعتبارات اختصاص یافته به حوزه زنان و خانواده بسیار دشوار شود. اینکه دقیقاً چه اعتباراتی را باید به عنوان اعتبارات در نظر گرفته شده برای حوزه زنان و خانواده محسوب کرد با توجه به ماهیت این حوزه مبهم و مورد مناقشه است؛ چراکه کمتر موضوعی را می توان یافت که به نحوی از انحا با این دو موضوع ارتباط نداشته باشد. به عنوان مثال بخش عمده ای از اعتباراتی که ذیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای موضوعات فرزندآوری، حمایت از زایمان طبیعی، درمان ناباروری، خانه های سلامت و آموزش های حین ازدواج اختصاص یافته در راستای تقویت نهاد خانواده و حمایت از آن است. بخش عمده ای از اعتباراتی که ذیل سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام (ره)، بنیاد شهید و امور ایثارگران و... نیز پیش بینی شده چنین ماهیتی دارند. با این حال محاسبه این اعتبارات ذیل اعتبارات حوزه زنان و خانواده مانع از شکل گیری ارزیابی درست از توجه خاص دولت به این حوزه می شود. به همین علت در این گزارش جهت سنجش و ارزیابی اعتبارات در نظر گرفته شده برای حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، تنها به احصای اعتباراتی که به صورت مستقیم برای این حوزه در نظر گرفته شده و یکی از کلیدواژه های «خانواده»، «زن» و «کودک» در آنها به کار رفته، اکتفا شده و به اعتبارات غیرمستقیم پرداخته نشده است.

اعتبارات مستقیم پیش بینی شده برای این حوزه در چهار قالب کلی قابل پیگیری است:

احکام پیش بینی شده در ماده واحده، اعتبارات پیش بینی شده در قالب دستگاه های اصلی در دو بخش دستگاه های سیاستگذار و دستگاه های اجرایی، اعتبارات پیش بینی شده در دستگاه های فرعی بر اساس برنامه ها و شرح فعالیت های مرتبط، اعتبارات ردیف های متفرقه.

بررسی تبصره های ماده واحده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ نشان از توجه چهار بند تبصره ها به حوزه زنان و خانواده و پیش بینی اعتباراتی ذیل آنها دارد. تمامی این بندها چون اولویت پرداخت تسهیلات قرض الحسنه ازدواج به میزان ۱۵ میلیون تومان برای هر زوج، تأمین کسری اعتبارات دیه محکومان معسر با اولویت زنان معسر، اولویت در تأمین دیه زندانیان زن و بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی در سال گذشته نیز در تبصره های ماده واحده

گنجانده شده بود. بر این اساس تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ فاقد هر گونه تغییر یا نکته جدیدی در حوزه زنان و خانواده است.

نگاهی به احکام ماده واحد لایحه نشان می‌دهد میزان وام قرض‌الحسنه ازدواج برای جوانان در سال ۱۳۹۸ همان مبلغ سال گذشته، یعنی ۱۵ میلیون تومان برای هر زوج ذکر شده است. با توجه به اینکه در حال حاضر مهم‌ترین ابزار دولت جهت تشویق به ازدواج جوانان، وام قرض‌الحسنه ازدواج است و نظر به حکم بند «الف» ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه با موضوع «زمینه‌سازی مناسب جهت کنترل و کاهش میانگین سن ازدواج به میزان ده درصد (۱۰٪) نسبت به سال پایه در طول اجرای قانون برنامه» پیشنهاد می‌شود بانک مرکزی علاوه بر افزایش مبلغ وام برای عموم مردم به میزان ۲۰۰ میلیون ریال با دوره بازپرداخت ۶ ساله، برای پسرانی که زیر ۲۴ سال تمام شمسی ازدواج می‌کنند و همچنین مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی کل کشور، میزان این وام را به ۳۰۰ میلیون ریال با دوره بازپرداخت هفت‌ساله افزایش دهد.

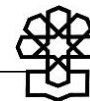
از سوی دیگر نظر به اهمیت حمایت از ازدواج و موضوع فرزندآوری در راستای تحقق سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری و در اجرای تبصره «۴» ماده (۹۴) برنامه ششم توسعه - موضوع پیش‌بینی اعتبار برای ازدواج جوانان از محل اعتبارات ۰/۲۷ درصد از مالیات بر ارزش افزوده - و نظر به ضرورت حمایت از اقشار جوان متأهل نیازمند، پیشنهاد می‌شود حکم زیر به ادامه بند «۲» بخش (الف) تبصره «۱۸» اضافه شود:

وزارت ورزش و جوانان مکلف است از طریق بانک‌های عامل، ۵۰ درصد مابقی اعتبار بند «۴» ماده (۹۴) قانون برنامه ششم توسعه را به عنوان کمک‌هزینه زندگی و به صورت قرض‌الحسنه در اختیار «سربازان» متأهل دارای فرزند قرار دهد. بازپرداخت وام قرض‌الحسنه مذکور با دوره تنفس یک‌ساله خواهد بود.

در خصوص اعتبارات پیش‌بینی شده برای دستگاه‌ها و برنامه‌های این حوزه باید گفت:

بررسی اعتبارات نهادهای سیاستگذار یعنی دو دستگاه معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده نشان می‌دهد مجموع اعتبار این دو نهاد از ۲۲۵ میلیارد ریال به ۱۵۷ میلیارد ریال کاهش یافته که به معنای کاهش ۳۰ درصدی این اعتبارات است. این رشد منفی منبسط از کاهش مجموع اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده از ۲۱۰ میلیارد ریال به ۱۴۲ میلیارد ریال و رشد منفی ۳۲ درصدی آن است. کاهش اعتبار معاونت امور زنان و خانواده مسلماً در ایفای نقش ستادی (هماهنگی و نظارت بین‌دستگاهی) تأثیر منفی خواهد گذاشت. اعتبارات شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده نیز بدون هیچ‌گونه تغییری نسبت به سال گذشته، ۱۵ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است.

نگاهی به برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های معاونت امور زنان و خانواده نشان می‌دهد بین عناوین ذیل برخی از برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های آن و همچنین ارتباط آنها با جایگاه معاونت امور زنان و خانواده تناسب چندانی

دیده نمی‌شود. به عنوان مثال ذیل برنامه «راهبری زنان و حمایت از تحکیم خانواده» شرح فعالیت‌هایی چون «حمایت و نظارت بر اجرای طرح‌های ارتقای وضعیت بهداشت جسمی و روانی و وضعیت اجتماعی و فرهنگی اعضای خانواده»، «برگزاری نشست‌ها و نمایشگاه‌ها و مراسم روز ملی خانواده»، «حمایت از برنامه‌های آموزشی و طرح‌های فرهنگی» ذکر شده که اگرچه مرتبط با موضوع «خانواده» است، اما ارتباطی با وظایف ذاتی معاونت امور زنان و خانواده که عبارت است از: نظارت، راهبری و سیاستگذاری اجرایی ندارد؛ چراکه عمده این برنامه‌ها ماهیت اجرایی و حمایتی دارند.

مجموع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی حوزه زنان و خانواده (شامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، شورای سیاستگذاری حوزه علمیه خواهران و دانشگاه‌های مختص زنان) با رشد منفی ۱۰ درصد (به دلیل کاهش اعتبارات هزینه‌ای شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خواهران معادل ۳۷ درصد رشد منفی) مواجه شده‌اند.

مجموع اعتبارات دستگاه‌های فرعی حوزه زنان و خانواده ۵۲,۸۰۹,۵۵۸ میلیون ریال پیش‌بینی شده که در مقایسه با سال گذشته ۱۷ درصد رشد داشته است.

بر این اساس از مجموع ۶۳,۱۸۳,۴۵۹ میلیون ریال اعتبارات مستقیم پیش‌بینی شده برای حوزه زنان و خانواده ۸۴ درصد این اعتبارات به صورت پراکنده و ذیل برنامه‌های مرتبط با آن توزیع می‌شود. دستگاه‌های سیاستگذار و راهبردی در این زمینه کمترین حجم اعتبار را دریافت می‌کنند؛ اگرچه با توجه به جایگاه ستادی این دستگاه‌ها و ضرورت عدم ورود آنها به فعالیت اجرایی، حجم کمتر این اعتبارات در مقایسه با سایر بخش‌ها منطقی است، با وجود این کاهش اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده به ویژه در برنامه «پایش و نظارت بر عملکرد وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها» منجر به کم‌رنگ شدن نقش راهبری و هماهنگ‌کننده آن شده است. علاوه بر این با توجه به منفک بودن عملکرد دستگاه‌ها از یکدیگر و فقدان ارتباط سیستمی بین دستگاه‌های اجرایی و سیاستگذار، هزینه‌کرد ۸۴ درصد اعتبارات بدون ایفای نقش راهبری توسط دستگاه‌های سیاستگذار و برنامه‌ریز، صورت می‌گیرد و این نکته به کاهش حجم تأثیرگذاری اعتبارات پراکنده منجر می‌شود.

در مجموع مهم‌ترین موارد لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در حوزه زنان، خانواده و کودکان عبارت است از: تلاش در راستای اجرای احکام برنامه ششم توسعه و اختصاص اعتباراتی برای تحقق آنها؛ از جمله این موارد می‌توان به «تهیه و اجرای طرح جامع کنترل کاهش آسیب‌های اجتماعی» مطابق ماده (۸۰) برنامه ششم توسعه و «طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» مطابق بند «ت» ماده (۸۰) برنامه ششم توسعه و «تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن» موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه اشاره کرد؛ مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای این موضوعات ۴,۶۶۵ میلیارد ریال است.

با این حال با توجه به ذکر این سه موضوع در جداول متفرقه، دستگاه‌های دریافت‌کننده این اعتبارات در لایحه بودجه مشخص نشده و این امر به کاهش امکان پیگیری و نظارت اعتبار پیش‌بینی شده منجر خواهد شد. پیشنهاد می‌شود جهت شفاف‌تر شدن جداول متفرقه، اعتبارات موضوعات یاد شده به زیرمجموعه برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های هریک از دستگاه‌های اجرایی در جدول ۱ پیوست ۴ یعنی مصارف دستگاه‌های اجرایی ملی بر حسب برنامه و فعالیت منتقل شود.

– حمایت از خانواده زندانیان

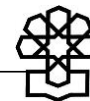
در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ برای اولین بار به موضوع «پرداخت حق بیمه سلامت زندانیان و خانواده‌های آنان» ذیل برنامه پوشش بیمه سلامت ایرانیان فاقد بیمه پایه اعتبار اختصاص یافته است. بر این اساس پیش‌بینی شده ۱۵۶ هزار خانوار ذیل این موضوع تحت پوشش قرار گیرند و میزان پرداختی دولت برای هر فرد نیز ۶۰۰ هزار تومان خواهد بود. با توجه به اینکه گروه یاد شده از اقشار آسیب‌پذیر هستند، حمایت بیمه‌ای از آنها از نکات مثبت لایحه قلمداد می‌شود.

– کاهش اعتبارات حمایتی از زنان کارگر

نگاهی به شرح فعالیت‌های ذیل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نشان از کاهش ۳۵ درصدی شرح فعالیت‌های «راهبری و حمایت از مهدهای کودک کارگری در بنگاه‌های اقتصادی» و «برنامه‌های خودمراقبتی جسمی و روحی ویژه زنان کارگر در محیط کار» دارد. در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ دولت مکلف شده بود ذیل «برنامه‌های خودمراقبتی جسمی و روحی ویژه زنان کارگر در محیط کار» ۷,۰۰۰ زن کارگر را پوشش داده و برای هریک ۳۰۰ هزار تومان اختصاص دهد. این میزان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به ۲۰۰ هزار تومان برای هر زن کاهش یافته است. در زمینه حمایت از مهدهای کودک کارگری نیز وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی مکلف شده از ۴۰ مهدکودک (۲۵ میلیون تومان برای هر مهدکودک) حمایت نماید. این میزان در قانون بودجه سال ۱۳۹۷، ۳۹ میلیون تومان برای هر مهد (در مجموع ۴۰ مهد) بوده است. کاهش اعتبارات مستقیم برنامه‌های حمایتی دولت از زنان کارگر در شرایطی که کشور با افزایش قابل توجه نرخ تورم مواجه شده و سبد خانوارهای کارگری به شدت کوچک شده می‌تواند آسیب بیشتری به این قشر وارد کند.

– کاهش اعتبار و عدم تخصیص اعتبارات بیمه زنان خانه‌دار متأهل

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ دولت باید ۳۱,۱۰۰ زن خانه‌دار متأهل را با سهم پایه چهارصد و بیست‌ودو هزار تومان برای هر زن بیمه نماید (بیمه اجتماعی اختیاری). مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای این موضوع ۱۳۱,۴۰۰ میلیون ریال است که در مقایسه با سال گذشته ۱۰ درصد کاهش اعتبار یافته که به معنای کاهش حجم حمایت دولت جهت پوشش بیمه اجتماعی زنان خانه‌دار متأهل بوده و از نکات منفی لایحه تلقی می‌شود. علاوه بر این توجه به این نکته ضروری است که طی دو سال گذشته به‌رغم پیش‌بینی بودجه برای این موضوع، اعتبار یاد شده به صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر تخصیص نیافته است.

یکی از مهم‌ترین ابزارها جهت فهم سیاست‌ها، برنامه‌ها و اولویت‌های دولت در هر حوزه‌ای، سنجش و ارزیابی میزان اعتبارات اختصاص یافته به آن است. با توجه به اعلام وصول لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، یکی از سؤالاتی که ذهن نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و فعالان حوزه زنان و خانواده را به خود مشغول ساخته، این نکته است که میزان اعتبارات در نظر گرفته شده برای این حوزه چه میزان می‌باشد، چه موضوعات و بخش‌هایی بیشترین توجه دولت را به خود اختصاص داده و مهم‌ترین تغییرات صورت گرفته در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در مقایسه با سنوات گذشته چیست؟

جهت پاسخ به این سؤالات توجه به این نکته ضروری است که سنجش و ارزیابی تمامی اعتبارات اختصاص یافته به حوزه زنان و خانواده بسیار دشوار است. این عدم امکان برآمده از «ماهیت حوزه زنان و خانواده» از یک سو و همچنین «ساختار بودجه سنواتی» از سوی دیگر است.

اینکه دقیقاً چه اعتباراتی را باید به عنوان اعتبارات در نظر گرفته شده برای حوزه زنان و خانواده محسوب کرد با توجه به ماهیت این حوزه **مبهم و مورد مناقشه** است. این حوزه به علت دربر داشتن دو موضوع «زن» و «خانواده» به عنوان موضوعات فرابخشی طیف وسیعی از فعالیت‌ها و برنامه‌ها را به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم دربرمی‌گیرد؛ در حقیقت کمتر موضوعی را می‌توان یافت که به نحوی از انحا با این دو موضوع ارتباط نداشته باشد. به عنوان مثال با توجه به اینکه مخاطب بسیاری از فعالیت‌های کمیته امداد امام خمینی (ره) و بنیاد شهید و امور ایثارگران، زنان یا خانواده‌های این اقشار هستند، اعتبارات اختصاص یافته به این نهادها را نیز می‌توان با رویکردی تفسیری زیرمجموعه اعتبارات این حوزه لحاظ کرد (هرچند که در این خصوص مناقشه وجود دارد) از سوی دیگر علاوه بر اعتبارات در نظر گرفته شده برای دستگاه‌های تخصصی این حوزه، بخش عمده بودجه اختصاص یافته برای موضوعات بهداشت و درمان، آموزش و پرورش، آموزش عالی، رفاه اجتماعی، یارانه‌ها، اعتبارات ذیل نهادهای حمایتی چون سازمان بهزیستی و... به نوعی بر این حوزه تأثیرگذار بوده و در ارتقای شاخص‌های مرتبط با آن نقش ایفا می‌کنند. بخش عمده این مسئله را باید در حمایتی بودن اعتبارات یاد شده جستجو کرد. به‌رغم مطالب فوق، با توجه به اینکه اتخاذ رویکرد حداکثری به معنای احتساب بخش اعظم اعتبارات بودجه سنواتی در حوزه زنان و خانواده خواهد بود و این امر در نهایت مانع از شکل‌گیری فهمی درست از توجه خاص دولت به این حوزه می‌شود، در این گزارش صرفاً به احصای اعتبارات مستقیم پیش‌بینی شده خواهیم پرداخت با این پیش‌فرض که تنوع اعتبارات غیرمستقیم و به همراه آن عدم اجماع فعالان این حوزه در اینکه چه اعتباراتی را می‌توان به عنوان اعتبارات حوزه زنان و خانواده قلمداد کرد، سبب شده به راحتی نتوان از مجموع اعتبارات اختصاص یافته به این حوزه سخن گفت.

از سوی دیگر نبود فصلی مجزا برای حوزه زنان و خانواده در ساختار بودجه و پراکنده بودن اعتبارات مرتبط با آن ذیل دستگاه‌های مختلف و روشن نبودن دقیق و شفاف برنامه‌ها و شرح فعالیت‌ها، مانع از ایجاد درکی روشن از نحوه هزینه‌کرد اعتبارات در این حوزه می‌شود.

با توجه به تمامی محدودیت‌های فوق‌الذکر، در این گزارش جهت سنجش و ارزیابی اعتبارات در نظر گرفته شده برای حوزه زنان، خانواده و کودک در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، تنها به احصای اعتباراتی که به صورت مستقیم برای این حوزه در نظر گرفته شده و یکی از کلیدواژه‌های «خانواده»، «زن» و «کودک» در آنها به کار رفته، اکتفا می‌شود و به اعتبارات غیرمستقیم پرداخته نخواهد شد.

همان‌طور که ذکر شد اگرچه بخش اعظم اعتبارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین کمیته امداد، بنیاد شهید و امور ایثارگران مرتبط با حوزه خانواده است، اما به دلیل پرداخته شدن به این موضوعات در سایر گزارش‌های تخصصی مرکز ذیل نهادهای یاد شده در گزارش پیش رو، این اعتبارات مورد بررسی قرار نگرفته است.

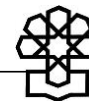
تصویر کلان بودجه پیشنهادی برای حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

مجموع اعتبارات مستقیم پیشنهاد داده شده به حوزه زنان و خانواده در چهار قالب کلی قابل پیگیری است:

۱. احکام پیش‌بینی شده در قالب ماده‌واحد،
۲. اعتبارات پیش‌بینی شده در قالب دستگاه‌های اصلی در دو بخش دستگاه‌های سیاستگذار و دستگاه‌های اجرایی،
۳. اعتبارات پیش‌بینی شده بر اساس برنامه و شرح اقدامات مرتبط با حوزه زنان و خانواده،
۴. اعتبارات ردیف‌های متفرقه.

الف) احکام ماده‌واحد

بررسی تبصره‌های ماده‌واحد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ نشان از اختصاص چهار تبصره به حوزه زنان و خانواده و پیش‌بینی اعتباراتی ذیل آنها دارد. تمامی این بندها چون اولویت پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج به میزان ۱۵ میلیون تومان برای هر زوج، تأمین کسری اعتبارات دیه محکومان معسر با اولویت زنان معسر، اولویت در تأمین دیه زندانیان زن و بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی در سال گذشته نیز در تبصره‌های ماده‌واحد گنجانده شده بود. بر این اساس تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ فاقد هرگونه تغییر یا نکته جدیدی در حوزه زنان و خانواده است.

جدول ۱. تبصره‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده در ماده‌واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

لایحه بودجه سال ۱۳۹۸
تبصره «۱۱» - بند «الف» - به منظور تأمین کسری اعتبارات دیه محکومان معسر با اولویت زنان معسر و مواردی که پرداخت خسارت برعهده بیت‌المال یا دولت باشد وزیر دادگستری مجاز است با تصویب هیئت نظارت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی حداکثر تا سه هزار و پانصد میلیارد ریال از منابع درآمد سالیانه موضوع بندهای «ث» و «ج» ماده (۲۴) قانون بیمه اجباری خسارت وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسیله نقلیه مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰ را از محل اعتبارات ردیف ۱۱۰۶۰۰ جدول شماره (۷) این قانون دریافت و هزینه کند. مدیرعامل صندوق مزبور مکلف است با اعلام وزیر دادگستری مبلغ یاد شده را به نسبت در مقاطع سه‌ماهه در اختیار وزیر دادگستری قرار دهد. وزارت دادگستری مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر سه ماه یکبار به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی و اجتماعی و قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.
تبصره «۱۴» - اختصاص مبلغ ۷۰۰۰۰ میلیارد ریال از منابع حاصل هدفمندی یارانه‌ها برای کاهش فقر مطلق خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آنها کمتر از خط حمایتی کمیته امداد خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد و بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست
تبصره «۱۶» - الف - به منظور حمایت از ازدواج جوانان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری کشور را ملزم نماید به اندازه سهم خود از مجموع کلیه منابع در اختیار پس‌انداز، جاری و سپرده قرض‌الحسنه بانک‌ها در پرداخت قرض‌الحسنه مشارکت کرده و تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را در اولویت نخست پرداخت قرار دهند. تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج برای هر یک از زوجها در سال ۱۳۹۸ یکصد و پنجاه میلیون ریال با دوره بازپرداخت پنج‌ساله می‌باشد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر ۶ ماه یکبار به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.
تبصره «۱۶» - بند «ج» - در اجرای ماده (۷۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مبلغ یک هزار میلیارد ریال از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها در اختیار ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند با اولویت زندانیان زن نیازمند قرار می‌گیرد.

با توجه به جدول فوق، اعتبارات پیش‌بینی در ماده‌واحد به تفکیک بخش‌های تخصصی ذیل این حوزه یعنی زنان، خانواده و کودک برای موضوعات زیر در نظر گرفته شده است:

بخش زنان **←** زنان زندانی، زنان معسر ملزم به پرداخت دیه، زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست
بخش خانواده **←** وام ازدواج

در خصوص جدول فوق توجه به نکات زیر ضروری است:

- در خصوص تبصره «۱۴» لایحه بودجه و اختصاص اعتبار برای بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست از محل منابع هدفمندی یارانه‌ها توجه به این نکته ضروری است که در قانون بودجه سال گذشته، مشخص شده بود که چه میزان از کل اعتبار ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریالی ذکر شده، باید جهت بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست اختصاص یابد. با این حال در لایحه پیش رو، «کمک به کاهش فقر خانواده‌های تحت پوشش این دو نهاد حمایتی» و موضوع «بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست» در کنار یکدیگر دیده شده و این موضوع که چه میزان از اعتبار مذکور، باید برای کاهش فقر و چه میزان جهت بیمه اختصاص یابد، مبهم است.

پیشنهاد می‌شود جهت شفاف‌تر شدن موضوع، میزان اعتبار اختصاص یافته جهت بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست از کل اعتبار مشخص شود.

- نگاهی به جدول فوق نشان می‌دهد میزان وام قرض‌الحسنه ازدواج برای جوانان در سال ۱۳۹۸ همان مبلغ سال گذشته یعنی ۱۵ میلیون تومان برای هر زوج ذکر شده است. با توجه به اینکه در حال حاضر مهم‌ترین ابزار دولت جهت تشویق به ازدواج جوانان، وام قرض‌الحسنه ازدواج است و نظر به حکم بند «الف» ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه با موضوع «زمینه‌سازی مناسب جهت کنترل و کاهش میانگین سن ازدواج به میزان ده درصد (۱۰٪) نسبت به سال پایه در طول اجرای قانون برنامه» پیشنهاد می‌شود بانک مرکزی مبلغ وام قرض‌الحسنه ازدواج را به ۲۰۰ میلیون ریال برای هر زوج با دوره بازپرداخت ۶ ساله افزایش دهد. مبلغ این وام برای پسرانی که زیر ۲۴ سال تمام شمسی ازدواج می‌کنند و مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی کل کشور ۳۰۰ میلیون ریال با دوره بازپرداخت هفت‌ساله خواهد بود.

- مقایسه تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ با قانون بودجه سال ۱۳۹۷، شاید این برداشت و ذهنیت را ایجاد کند که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ اعتبار «طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی» با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار و مفاصد اخلاقی (موضوع بند ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه) حذف شده و به آن پرداخته نشده است. با این حال بررسی کلیت لایحه نشان می‌دهد که این برداشت صحیح نیست. اگرچه در تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در این خصوص حکمی قید نشده، اما نگاهی به جدول شماره (۹) با عنوان برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه نشان می‌دهد ذیل ردیف ۱۶-۵۵۰۰۰۰ برای اجرای این طرح، اعتباری معادل ۴,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال پیش‌بینی شده که در مقایسه با سال گذشته تغییری نکرده است. بدین ترتیب اگرچه در خصوص شیوه تخصیص این اعتبار^۱ در لایحه بودجه توضیحی داده نشده، اما این امر به معنای حذف اعتبار این برنامه نبوده و همچنان اعتبار ۴,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریالی برای این موضوع پیش‌بینی شده است. اگرچه پیش‌بینی این اعتبار در جداول متفرقه و نامشخص بودن دستگاه مرتبط با این موضوع منجر به کاهش امکان رصد و پیگیری اعتبار یاد شده می‌گردد و بر این اساس پیشنهاد می‌شود اعتبار یاد شده به ذیل برنامه‌های وزارت کشور (شورای اجتماعی کشور) منتقل شود.

- یکی از موارد حذف شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ که در قانون بودجه سال گذشته از سوی مجلس شورای اسلامی به مجموعه احکام و تبصره‌ها اضافه شد، اختصاص پنج‌صدم درصد (۰/۰۵٪) از اعتبارات هزینه‌ای استان‌ها با مجوز شورای برنامه‌ریزی استان به اداره کل امور بانوان و خانواده استان‌ها در راستای سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری مبنی بر «تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن و استیفای حقوق شرعی و قانونی زنان در همه عرصه‌ها» است. مجموع کل این اعتبار برای سال گذشته ۵۳ میلیارد ریال بوده است. هرچند نگاهی به گزارش عملکرد نحوه تخصیص این اعتبار از

۱. در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ در خصوص نحوه تخصیص این اعتبار ذکر شده: «به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و با تأیید شورای اجتماعی کشور صرف اقدامات اجرایی طرح فوق می‌گردد».

سوی وزارت کشور نشان می‌دهد^۱ که اعتبار پیش‌بینی شده در بسیاری از استان‌ها تأمین نشده است. علاوه بر این بررسی برنامه‌های پیش‌بینی شده از محل پنج صدم درصد اعتبارات هزینه‌ای استان‌ها، نشان از هم‌راستا نبودن بخش عمده‌ای از این برنامه‌ها با ارتقای جایگاه زنان و خانواده در بلندمدت دارد. از جمله این طرح‌ها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: «اجرای‌سازی طرح پایش سلامت جسمی کارکنان زن، طرح سلامت روانشناختی دانش‌آموزان دختر، طرح پایش سلامت بانوان شاغل، طرح آموزشی والدینی آرام - کودکانی شاد، برگزاری کارگاه‌های آموزشی آشنایی با فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی (پدافند غیرعامل)، برگزاری سمپوزیوم نقاشی، پیکرتراشی، مجسمه‌سازی ویژه بانوان، اولین جشنواره ورزشی زنان شاغل اداری، طرح خودامدادی و دیگرآمادادی، طرح پرورش سبزیجات و صیفی‌جات در آپارتمان ویژه زنان خانه‌دار شهری، روش تهیه پروپوزال و آشنایی با اسناد بالادستی، برگزاری نشست‌های خوانش کتاب با محوریت تحکیم خانواده ویژه زنان شاغل در استانداری و...». اگرچه مخاطب تمامی فعالیت‌های مذکور، زنان یا خانواده بوده، اما همان‌طور که مشخص است بخش عمده این فعالیت‌ها، اقدامات اجرایی خردی را تشکیل می‌دهد که از یک سو برخی از آنها جزء وظایف ذاتی دستگاه‌های اجرایی است و از سوی دیگر اقدامات کلان و تأثیرگذاری در ارتقای شاخص‌های توسعه حوزه زنان و خانواده قلمداد نمی‌شوند و نمی‌توان آنها را در راستای تحقق قانونی اهداف سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری و استیفای حقوق شرعی و قانونی زنان قلمداد نمود. به نظر می‌رسد هدف از پیش‌بینی این اعتبار، پیشبرد برنامه‌های اجرایی ضروری در حوزه زنان و خانواده از جمله کاهش ۲۵ درصدی نرخ طلاق،^۲ افزایش ازدواج در کشور^۳ و تحقق شاخص‌های عدالت جنسیتی^۴ بوده نه اقدامات اجرایی خرد و کوتاه‌مدت که دستگاه‌های اجرایی از محل اعتبارات خود نیز قادر به اجرای آنها بوده‌اند.

ب) اعتبارات دستگاه‌های اصلی حوزه زنان و خانواده

اینکه چه دستگاه‌هایی را می‌توان به عنوان دستگاه اصلی حوزه زنان و خانواده محسوب کرد محل مناقشه است. در بررسی لوایح بودجه سنواتی با دستگاه‌هایی مواجه هستیم که مخاطب اصلی فعالیت آنها زنان، خانواده و کودکان است و تمام اعتبارات اختصاص داده شده به آنها صرف زنان، خانواده و کودکان می‌شود. این دستگاه‌ها را می‌توان به عنوان دستگاه‌های اصلی این حوزه قلمداد کرد. با وجود این، دستگاه‌های مذکور ساختار و ماهیت یکسانی ندارند. بررسی شرح وظایف تخصصی، ساختار سازمانی و عملکرد آنها نشان می‌دهد بخشی از این دستگاه‌ها در حوزه سیاستگذاری و برنامه‌ریزی فعالیت می‌کنند مانند شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده و معاونت امور زنان و خانواده و برخی از این دستگاه‌ها متمرکز بر

۱. پاسخ مشاور محترم وزیر کشور در حوزه زنان و خانواده به شماره ۱۷۴۵۹۵ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۴ در پاسخ به درخواست مرکز پژوهش‌های مجلس جهت ارائه گزارش عملکرد بند «ک» تبصره «۱۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ به شماره نامه ۱۰۸۶۵/۱۳۹۷/۸۲/۱۶۳۰ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۱.

۲. ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه.

۳. ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه.

۴. ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه.

فعالیت‌های اجرایی هستند مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، شورای سیاستگذاری حوزه علمیه خواهران و دانشگاه‌های مختص زنان.

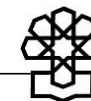
در ادامه اعتبارات اختصاص یافته به این دستگاه‌ها به صورت مجزا و در مقایسه با بودجه مصوب سال ۱۳۹۷ ذکر می‌شود:

۱. دستگاه‌های سیاستگذار و برنامه‌ریز حوزه زنان و خانواده

همان‌طور که گفته شد برخی از دستگاه‌های اصلی حوزه زنان و خانواده به لحاظ ساختار و شرح وظایف سازمانی در حوزه برنامه‌ریزی و سیاستگذاری عمل می‌کنند. این ساختارها موظف به رصد شاخص‌های حوزه زنان و خانواده، راهبری، هماهنگی و نظارت بر طرح‌های اجرایی دستگاه‌ها در این حوزه هستند. این دستگاه‌ها عبارتند از: معاونت امور زنان و خانواده^۱ و شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده.^۲ در ادامه اعتبارات این دو نهاد در مقایسه با بودجه مصوب سال ۱۳۹۷ بررسی خواهد شد.

۱. براساس ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم ریاست‌جمهوری (معاونت امور زنان و خانواده) موظف است ضمن ارزیابی و تطبیق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های دستگاه‌ها و رصد مستمر ارتقای شاخص‌های وضعیت زنان و خانواده، گزارش آن را به طور سالیانه به مجلس شورای اسلامی و هیئت وزیران ارائه نماید.

۲. بر اساس این بخشی از شرح وظایف شورای فرهنگی - اجتماعی زنان به شرح زیر است: تدوین سیاست‌های لازم برنامه‌ریزی و ایجاد هماهنگی در برنامه‌های پیشنهادی دستگاه‌های اجرایی برای تقویت هر چه بیشتر نهاد مقدس خانواده بر مبنای آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قدسیت آن و استوار ساختن روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی و بررسی کارشناسی و ارائه پیشنهاد به دستگاه‌های مختلف اجرایی در زمینه‌های مزبور؛ تدوین سیاست‌های لازم برنامه‌ریزی و ایجاد هماهنگی در برنامه‌های پیشنهادی دستگاه‌های اجرایی برای استفاده بهتر دختران و بانوان از اوقات فراغت خود (از طریق استفاده مناسب از وسایل و امکانات ورزشی، آموزشی، تفریحی، هنری، رسانه‌های همگانی و غیره) و بررسی کارشناسی و ارائه پیشنهاد به دستگاه‌های مختلف اجرایی برای برنامه‌ریزی؛ مطالعه و ارزیابی مستمر وضع فرهنگی و اجتماعی بانوان و تهیه گزارش سالیانه.

جدول ۲. مقایسه اعتبارات دستگاه‌های سیاستگذار و برنامه‌ریز حوزه زنان و خانواده

(میلیون ریال)

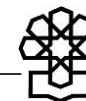
کد دستگاه	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		مصوب سال ۱۳۹۷	لایحه سال ۱۳۹۸	درصد رشد	مصوب سال ۱۳۹۷	لایحه سال ۱۳۹۸	درصد رشد	مصوب سال ۱۳۹۷	لایحه سال ۱۳۹۸	درصد رشد
۱۰۱۰۰۰-۷	نهاد ریاست جمهوری - معاونت امور زنان و خانواده	۲۱۰,۰۰۰	۱۴۲,۰۰۰	-۳۲/۳۸	۷۵	۱۰۰	۳۳/۳۳	۲۱۰,۰۷۵	۱۴۲,۱۰۰	-۳۲/۳۶
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی - شورای فرهنگی اجتماعی زنان ^۱	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰/۰۰				۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰/۰۰
	مجموع اعتبارات نهادهای سیاستگذار	۲۲۵,۰۰۰	۱۵۷,۰۰۰	-۳۰/۲۲	۷۵	۱۰۰	۳۳/۳۳	۲۲۵,۰۷۵	۱۵۷,۱۰۰	-۳۰/۲۰

۱. با توجه به عدم وجود ردیف مستقل برای شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده و ذکر اعتبارات این نهاد ذیل شورای عالی انقلاب فرهنگی در لایحه ۱۳۹۸ اعتبار پیش‌بینی شده برای آن از طریق جمع برنامه‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده ذیل شورای عالی انقلاب فرهنگی در پیوست ۴ بودجه احصا شده است.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود مجموع اعتبارات نهادهای سیاستگذار از ۲۲۵ میلیارد ریال به ۱۵۷ میلیارد ریال کاهش یافته که به معنای کاهش ۳۰ درصدی این اعتبارات است. این رشد منفی منبعت از کاهش مجموع اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده از ۲۱۰ میلیارد ریال به ۱۴۲ میلیارد ریال و رشد منفی ۳۲ درصدی آن است. هرچند عمده این رشد منفی در بخش اعتبارات هزینه‌ای معاونت بوده و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای این نهاد با ۳۳ درصد رشد مثبت مواجه است. کاهش حجم اعتبارات هزینه‌ای معاونت مسلماً در ایفای نقش هماهنگی و نظارتی آن در بین دستگاه‌های اجرایی تأثیر منفی خواهد گذاشت. اعتبارات شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده نیز بدون هیچ‌گونه تغییری نسبت به سال گذشته، ۱۵ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است.

باید متذکر شد که در جدول ۲۱ با موضوع «مصارف پیش‌بینی شده افزایش سقف بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور» پیش‌بینی شده در صورتی که دولت موفق به تأمین منابع درآمدی بیشتر از محل فروش نفت، اصلاح ساختار یا کاهش فرار مالیاتی و شود، ۳۸ میلیارد ریال اعتبار هزینه‌ای به اعتبارات معاونت اضافه خواهد شد و بر این اساس اعتبارات این نهاد به ۱۸۰ میلیارد ریال خواهد رسید و تفاوت اعتبار این نهاد با اعتبار سال گذشته منفی ۱۴ درصد خواهد شد.

حال باید دید کاهش اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ ناشی از کاهش اعتبار کدام یک از برنامه‌های ذیل این دستگاه است:

جدول ۳. بررسی برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های معاونت امور زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

(میلیون ریال)

شماره دستگاه	شماره دستگاه	شرح دستگاه و برنامه و فعالیت	مجموع اعتبار در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبار در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	درصد رشد	هدف کمی		
						برنامه	سنجه عملکرد	مقدار
۱۰۱۰۰۰	۷	معاونت امور زنان و خانواده	۲۱۰,۰۰۰	۱۴۲,۰۰۰	-۳۲/۳۸			
	۱۰۰۲۰۲۵۰۰۰	برنامه تنظیم و اجرای طرح‌های آماری	۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-۵۰/۰۰	گزارش	۱۰۰	۲۰۰
	۱۰۰۲۰۲۵۰۰۲	تحلیل داده‌های آماری و ارائه گزارش	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	-۵۰/۰۰	گزارش	۲۵	۴۰۰
	۱۰۰۲۰۲۵۰۰۵	گردآوری داده‌های آماری	۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	-۵۰/۰۰	قلم	۲۵	۴۰۰
	۱۷۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه راهبری و حمایت از تحکیم خانواده	۴۹,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	-۸/۱۶	طرح	۵۰	۹۰۰
	۱۷۰۳۰۰۲۰۰۱	حمایت و نظارت بر اجرای طرح‌های ارتقای وضعیت بهداشت جسمی و روانی و وضعیت اجتماعی و فرهنگی اعضای خانواده	۱۱,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۳۶/۳۶	طرح	۳۵	۴۲۸
	۱۷۰۳۰۰۲۰۰۲	برگزاری نشست‌ها و نمایشگاه‌ها و مراسم روز ملی خانواده	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۰/۰۰	همایش	۱۰۰	۱۲۰
	۱۷۰۳۰۰۲۰۰۳	حمایت از برنامه‌های آموزشی و طرح‌های فرهنگی	۲۶,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	-۳۰/۷۷	طرح	۴۵	۴۰۰
	۱۷۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه ارزیابی تحقق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با وضعیت زنان و خانواده	۶۴,۰۰۰	۳۹,۰۰۰	-۳۹/۰۶	طرح	۵۰	۷۸۰
	۱۷۰۳۰۱۶۰۰۱	پایش نظارت و ارزیابی عملکرد وزارتخانه‌ها، دستگاه‌های اجرایی و نهادهای فعال	۱۴,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	-۲۸/۵۷	گزارش	۵۰	۲۰۰
	۱۷۰۳۰۱۶۰۰۲	تدوین، احصا و سنجش شاخص‌های حوزه زنان و خانواده و ارائه گزارش‌های آن	۴۲,۰۰۰	۲۱,۰۰۰	-۵۰/۰۰	گزارش	۳۰	۷۰۰
	۱۷۰۳۰۱۶۰۰۳	انجام فعالیت‌های دبیرخانه‌ای ستاد ملی زن و خانواده	۸,۰۰۰	۸,۰۰۰	۰/۰۰	جلسه	۱۰۰	۸۰
	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۰	برنامه ارتقای توانمندی‌ها و مشارکت‌های اجتماعی زنان	۴۵,۰۰۰	۲۶,۰۰۰	-۴۲/۲۲	میزان مشارکت	۴,۰۰۰	۶,۵۰۰
	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۱	ارتقای مهارت‌های شغلی زنان	۱۰,۰۰۰	۸,۰۰۰	-۲۰/۰۰	نفر	۴۵	۱۷۷
	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۲	برگزاری مراسم روز زن	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	۰/۰۰	مراسم	۱	۲,۰۰۰
	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۳	تشویق زنان اینترگر، هنرمند، محقق، نویسنده، کارآفرین و نخبه	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰/۰۰	نفر	۵۰	۲۰
	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۴	حمایت از بانک‌های اطلاعاتی در حوزه زنان و خانواده	۵,۰۰۰	۳,۰۰۰	-۴۰/۰۰	سامانه	۱۰	۳۰۰
	۱۷۰۳۰۱۷۰۰۵	حمایت از تعاونی‌ها و تشکل‌های بانوان	۲۷,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	-۵۵/۵۶	تشکل	۵۰	۲۴۰
	۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۰/۰۰	پروژه عملیاتی‌شده	۵۰	۲۴۰
	۱۷۰۸۰۰۱۰۲۵	تحقیق، مطالعه، مشاوره و ترجمه در مسائل زنان	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۰/۰۰	طرح	۶۰	۲۰۰

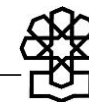
همان‌طور که ملاحظه می‌شود بیشترین کاهش اعتبار معاونت امور زنان و خانواده، در برنامه‌های «تنظیم و اجرای طرح‌های آماری» و «ارتقای توانمندی‌ها و مشارکت‌های اجتماعی بانوان» به ترتیب با رشد منفی ۵۰ و ۴۲ درصدی صورت پذیرفته است. تنها افزایش حجم اعتبار ذیل این نهاد، در شرح فعالیت «حمایت و نظارت بر اجرای طرح‌های ارتقای وضعیت بهداشت جسمی و روانی و وضعیت اجتماعی و فرهنگی اعضای خانواده» و معادل ۳۶ درصد رشد است.

نگاهی به شرح فعالیت‌های ذیل برنامه «راهبری زنان و حمایت از تحکیم خانواده» نشان می‌دهد بین عناوین ذیل این برنامه و شرح فعالیت‌های آن و همچنین ارتباط آنها با جایگاه معاونت امور زنان و خانواده تناسب چندانی دیده نمی‌شود. «حمایت و نظارت بر اجرای طرح‌های ارتقای وضعیت بهداشت جسمی و روانی و وضعیت اجتماعی و فرهنگی اعضای خانواده»، «برگزاری نشست‌ها و نمایشگاه‌ها و مراسم روز ملی خانواده»، «حمایت از برنامه‌های آموزشی و طرح‌های فرهنگی» اگرچه مرتبط با موضوع «خانواده» است، اما ارتباطی با وظایف ذاتی معاونت امور زنان و خانواده که عبارت است از نظارت، راهبری و سیاستگذاری اجرایی ندارد؛ چراکه عمده این برنامه‌ها ماهیت اجرایی و حمایتی دارند.

اگرچه بخش عمده اعتبارات و برنامه‌های ذیل معاونت با کاهش مواجه شده و با توجه به ساختار انقباضی بودجه سال ۱۳۹۸ نمی‌توان این مورد را منفی قلمداد کرد، اما نظر به جایگاه ستادی معاونت امور زنان و خانواده و نقش راهبری، هماهنگی و نظارتی آن، کاهش ۲۸ درصدی اعتبار شرح فعالیت «پایش نظارت و ارزیابی عملکرد وزارتخانه‌ها، دستگاه‌های اجرایی و نهادهای فعال» و همچنین کاهش ۵۰ درصدی اعتبار شرح فعالیت «تدوین، احصا و سنجش شاخص‌های حوزه زنان و خانواده و ارائه گزارش‌های آن» نشانه عدم توزیع مناسب اعتبارات ذیل برنامه‌های این نهاد است.

علاوه بر این نگاهی به عنوان برنامه‌ها و شرح اقدامات ذیل معاونت امور زنان و خانواده نشان می‌دهد اگرچه «کودکان» نیز یکی از مخاطبان مهم این دستگاه در فرایند سیاستگذاری و برنامه‌ریزی هستند، اما هیچ شرح فعالیتی به موضوع رصد، برنامه‌ریزی یا سیاستگذاری در حوزه کودکان ذیل معاونت اختصاص نیافته است.

- علاوه بر معاونت امور زنان و خانواده به عنوان دستگاه سیاستگذار در حوزه زنان و خانواده، شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده نیز یکی از مهم‌ترین دستگاه‌هایی است که در حوزه سیاستگذاری فعالیت می‌کند، این شورا از شوراهای اقماری شورای عالی انقلاب فرهنگی محسوب می‌گردد. تا پیش از قانون بودجه سال ۱۳۹۷ این شورا به عنوان یکی از ارکان زیرمجموعه شورای عالی انقلاب فرهنگی به صورت مستقل اعتبار دریافت می‌کرد، اما در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ تنها دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتبار دریافت کرده و نامی از شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده به میان نیامده است. با این حال با توجه به اینکه دو برنامه ذیل برنامه‌های دبیرخانه تحت عنوان «برنامه سیاستگذاری در امور زنان و تحکیم خانواده» و «انجام پژوهش‌های کاربردی مرتبط با امور زنان و تحکیم خانواده» قید شده می‌توان گفت مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای شورا ۱۵ میلیارد ریال است. اگرچه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شورا را نمی‌توان تخمین زد. در ادامه مجموعه برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های مرتبط با شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده بررسی خواهد شد.

جدول ۴. بررسی برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

(میلیون ریال)

شماره دستگاہ اجرایی	شماره دستگاہ برنامه	شرح دستگاہ، برنامه و فعالیت	مجموع اعتبار در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبار در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	درصد رشد	هدف کمی سنجه عملکرد	مقدار	هزینه واحد
	۱	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (شورای فرهنگی - اجتماعی زنان)	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰			
	۱۷۰۳۰۳۳۰۰۰	برنامه سیاستگذاری در امور زنان و تحکیم خانواده	۱۱,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۹	پیشنهاد	۳۷	۳۲۴
	۱۷۰۳۰۳۳۰۰۲	راهبری و ساماندهی فعالیت‌های فرهنگی - اجتماعی زنان	۱۱,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۹	سند	۳۷	۳۲۴
	۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۴,۰۰۰	۳,۰۰۰	-۲۵	پروژه عملیاتی شده	۲۵	۱۲۰
	۱۷۰۸۰۰۱۰۶۳	انجام پژوهش‌های کاربردی مرتبط با امور زنان و تحکیم خانواده	۴,۰۰۰	۳,۰۰۰	-۲۵	پروژه	۲۵	۱۲۰

همان‌طور که ملاحظه می‌شود اگرچه اعتبارات شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده ثابت مانده، اما «برنامه سیاستگذاری در امور زنان و تحکیم خانواده» ذیل آن با ۹ درصد افزایش از ۱۱ میلیارد ریال به ۱۲ میلیارد ریال رسیده و در مقابل برنامه «پژوهش‌های کاربردی مرتبط با امور زنان و تحکیم خانواده» با ۲۵ درصد رشد منفی مواجه شده است.

بر اساس جدول فوق، شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده ذیل فعالیت «راهبری و ساماندهی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی زنان» موظف به نگارش ۳۷ سند هر یک به مبلغ ۳۲۴ میلیون ریال شده است. اینکه تهیه ۳۷ سند سیاستگذاری و راهبری در طول یک سال (تقریباً هر ماه سه سند) چقدر قابلیت اجرایی و عملیاتی شدن دارد، محل سؤال است. علاوه بر این تدوین ۳۷ سند در سال به معنای تراکم بیش از اندازه اسناد راهبردی تلقی می‌گردد که در نهایت اجرایی نیز نخواهند شد.

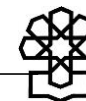
از سوی دیگر شرح فعالیت «راهبری و ساماندهی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی زنان» بسیار کلی تنظیم شده و مشخص نیست دقیقاً چه اقدامی مدنظر است. در کل نگاهی به برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های ذیل شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده نشان می‌دهد این برنامه‌ها بسیار کلی و مبهم و غیرقابل ارزیابی تدوین شده‌اند و نمی‌توان گفت دقیقاً چه برنامه‌ای ذیل آنها اجرا خواهد شد.

۲. دستگاه‌های اجرایی اصلی حوزه زنان و خانواده

علاوه بر دستگاه‌های سیاستگذار و برنامه‌ریز در لایحه بودجه، دستگاه‌هایی نیز در حوزه زنان و خانواده حضور دارند که اگرچه مخاطب برنامه‌ها و فعالیت آنها تنها زنان و کودکان هستند و از این منظر دستگاه اصلی تلقی می‌شوند، اما حوزه فعالیت آنها عمدتاً فعالیت اجرایی به‌ویژه از نوع آموزشی است. با توجه به تفاوت مأموریت و نوع هزینه‌کرد اعتبارات، این دستگاه‌ها از دستگاه‌های سیاستگذار تفکیک شده‌اند. مجموعه این دستگاه‌ها به شرح زیر است:

- شورای سیاستگذاری علمیه خواهران (حوزه تحت پوشش: زنان محصل حوزوی): اگرچه شورای سیاستگذاری حوزه علمیه خواهران در ظاهر یک دستگاه سیاستگذار به نظر می‌رسد، اما نگاهی به برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های این دستگاه نشان می‌دهد نقطه تمرکز آن بر فعالیت‌های اجرایی به‌ویژه حمایت از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی طلاب زن است. بدین ترتیب این دستگاه به‌رغم اینکه واژه «سیاستگذاری» در عنوان آن قید شده، ذیل نهادهای اجرایی قرار گرفته است.

- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (حوزه تحت پوشش: آموزش و فراغت کودکان و نوجوانان)
- دانشگاه‌های مختص زنان: (حوزه تحت پوشش: زنان دانشجو) مجموعه دانشگاه‌های تک‌جنسیتی موجود در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ عبارتند از: دانشگاه الزهرا (س)، دانشگاه فرزنانگان سمنان (ویژه خواهران)، مجتمع آموزش عالی فاطمیه نهند (ویژه دختران)، دانشکده فنی و مهندسی فناوری‌های نوین سبزواری حضرت زینب (ویژه خواهران)، دانشکده علوم انسانی حضرت معصومه (س)، دانشگاه کوثر (ویژه خواهران)، دانشکده علوم انسانی حضرت نرجس (س)، دانشگاه کاشان (پرديس خواهران).

(میلیون ریال)

جدول ۵. بررسی اعتبارات دستگاه‌های اجرایی اصلی حوزه زنان و کودکان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

درصد رشد	مجموع اعتبارات		اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			اعتبارات هزینه‌ای			عنوان	کد دستگاه
	لایحه سال ۱۳۹۸	مصوب سال ۱۳۹۷	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۸	مصوب سال ۱۳۹۷	درصد رشد	لایحه سال ۱۳۹۸	مصوب سال ۱۳۹۷		
-۳۷	۱,۶۹۷,۰۰۰	۲,۷۱۳,۳۱۰	۵	۱۳۷,۰۰۰	۱۳۰,۵۱۰	-۴۰	۱,۵۶۰,۰۰۰	۲,۵۸۲,۸۰۰	شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران	۱۱۴,۳۱۸
۷	۱,۸۰۶,۸۰۰	۱,۶۸۱,۰۰۰	۷۴	۸۷,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵/۴۴	۱,۷۱۹,۸۰۰	۱,۶۳۱,۰۰۰	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۲۸۴,۰۰۰
۱۷/۱۸	۲,۰۴۸,۰۰۱	۱,۷۴۷,۷۹۴	-۲۷/۳۸	۱۸۷,۳۸۱	۲۵۸,۰۴۱	۲۴/۸۹	۱,۸۶۰,۶۲۰	۱,۴۸۹,۷۵۳ ^۱	مجموع اعتبارات دانشگاه‌های تک‌جنسیتی مختص زنان	
-۱۰	۵,۵۵۱,۸۰۱	۶,۱۴۲,۱۰۴	-۶	۴۱۱,۳۸۱	۴۳۸,۵۵۱	-۱۰	۵,۱۴۰,۴۲۰	۵,۷۰۳,۵۵۳	مجموع اعتبارات دستگاه‌های اصلی اجرایی	

۱. جهت احصای اعتبارات دانشگاه‌ها در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ با توجه به تفاوت ارقام در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و مصوب ۱۳۹۷، از مصوب استفاده شده است.

نگاهی به جدول فوق نشان می‌دهد مجموع اعتبارات دستگاه‌های اجرایی حوزه زنان و خانواده با ۱۰ درصد رشد منفی از ۶،۱۴۲ میلیارد ریال به ۵،۵۵۱ میلیارد ریال کاهش یافته است. بخش عمده این کاهش اعتبار، مربوط به کاهش اعتبارات هزینه‌ای شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران معادل ۳۷ درصد رشد منفی است.

همان‌طور که از جدول فوق برمی‌آید اعتبارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ با رشد ۷ درصدی در مجموع اعتبارات و ۷۴ درصد رشد مثبت در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مواجه است. بخش عمده رشد اعتبار هزینه‌ای این دستگاه ناشی از افزایش ۱۲۵ درصدی اعتبار شرح فعالیت «تولید فیلم‌های کوتاه برای کودکان و نوجوانان» سپس «تولید انیمیشن برای کودکان و نوجوانان» است. با توجه به نیاز جامعه به تولید فیلم برای کودکان و نوجوانان و نقش این آثار در جامعه‌پذیری کودکان، این رشد اعتبار، مثبت ارزیابی می‌گردد. علاوه بر این اعتبارات شرح فعالیت‌های «تولید نشر و اجرای موسیقی کودک و نوجوان»، «برگزاری جشنواره‌های ملی و بین‌المللی کودکان و نوجوانان»، «تقویت فرهنگ کتابخوانی در مناطق محروم و روستایی از طریق تأمین معرفی و افزایش دسترسی به کتاب» و «حمایت، توسعه، نشر و اجرای آثار فرهنگی و هنری کودک و نوجوان اقوام و نواحی کشور» نیز با رشد مثبت مواجه است.

علاوه بر دو دستگاه فوق در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ با هشت دانشگاه تک‌جنسیتی مختص زنان مواجه هستیم که در مجموع برای آنها رقمی معادل ۲،۰۴۸ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفته شده که در مقایسه با سال گذشته ۱۷ درصد رشد مثبت داشته است. بیشترین میزان رشد اعتبار در دانشگاه کوثر و سپس دانشگاه علوم انسانی حضرت نرجس (حدوداً ۳۱ درصد) رخ داده است.

ج) اعتبارات پیش‌بینی شده بر اساس برنامه و شرح اقدام مرتبط با حوزه زنان و خانواده

همان‌طور که ذکر شد علاوه بر دستگاه‌هایی که به لحاظ عنوان و شرح فعالیت‌ها کاملاً در حوزه زنان و خانواده فعالیت می‌کنند، در لایحه بودجه سنواتی، دستگاه‌های دیگری نیز وجود دارند که اگرچه مخاطب تمامی برنامه‌ها و اعتبارات آنها، زنان، کودک و خانواده نیست، اما بخشی از مخاطبان آنها را زنان، کودکان و خانواده تشکیل می‌دهد. به‌ویژه آنکه برخی از این دستگاه‌ها به لحاظ شرح وظایف سازمانی، اقدامات مشخصی را بایستی در حوزه زنان، خانواده و کودکان انجام دهند. از جمله مهم‌ترین این دستگاه‌ها می‌توان به کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی اشاره کرد. این دستگاه‌ها به عنوان دستگاه‌های فرعی حوزه زنان و خانواده قلمداد می‌شوند. مجموعه این دستگاه‌ها در لایحه بودجه ۱۳۹۸، ۲۴ دستگاه است. در ادامه این دستگاه‌ها به همراه اعتبارات پیش‌بینی شده برای آنها در حوزه زنان و خانواده و کودک به تفکیک مصوب سال ۱۳۹۷ و لایحه بودجه ۱۳۹۸ ذکر خواهد شد.

* با توجه به گسترده بودن حجم شرح فعالیت‌ها و تنوع آنها در این بخش، تنها اعتبارات کل پیش‌بینی شده برای هریک از دستگاه‌ها بر اساس برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با حوزه زنان، خانواده و کودکان ذکر می‌گردد و شرح فعالیت‌های مرتبط در پیوست گزارش قابل مطالعه است.

جدول ۶. بررسی برنامه و شرح فعالیت‌های مرتبط با حوزه زنان و خانواده در دستگاه‌های فرعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ (میلیون ریال)

ردیف	عنوان دستگاه	مجموع اعتبارات حوزه زنان و خانواده بر اساس برنامه و شرح فعالیت مرتبط در مصوب سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبارات پیش‌بینی شده برای حوزه زنان و خانواده بر اساس برنامه و شرح فعالیت مرتبط در لایحه سال ۱۳۹۸	درصد رشد
۱۲۸۵۰۰	وزارت ورزش و جوانان	۶۰۶،۷۳۴	۶۰۶،۲۴۲	-۰/۰۸
۱۳۱۵۰۰	سازمان بهزیستی	۱۲۸،۰۳۹،۹۰۰	۱۴،۴۹۸،۵۲۶	۱۳/۲۴
۱۵۴۰۰۰	وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی	۱۸۴،۰۵۰	۱۵۶،۰۰۰	-۱۵/۲۴
۱۲۹۶۰۰	کمیته امداد امام خمینی (ره) ^۱	۲۸،۲۲۵،۵۰۰	۳۳،۰۳۲،۶۰۰	۱۷/۰۳
۱۳۴۰۰۳	مؤسسه آموزش و ترویج جهاد کشاورزی	۵۴،۸۸۰	۵۹،۰۰۰	۷/۵۱
۲۰۰۱۰۰	سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۰	۲۱،۷۱۶	۱۰۰/۰۰
۱۰۱۰۳۴	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۲۲۵،۰۰۰	۲۴۸،۰۰۰	۱۰/۲۲
۱۰۵۰۰۰	وزارت کشور	۳۵،۰۰۰	۳۶،۰۰۰	۲/۸۶
۱۰۸۰۰۰	وزارت دادگستری	۲۸،۳۰۳	۲۷،۸۵۲	-۱/۵۹
۱۰۸۱۰۰	دادگستری جمهوری اسلامی ایران	۵۰،۴۶۲	۹،۹۰۸	۸۱/۴۰
۱۱۱۳۱۳	سازمان بسیج	۵۹۸،۶۰۵	۹۱۳،۰۲۸	۵۲/۵۳
۱۱۳۵۰۰	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - امور علمی، فرهنگی و آموزشی	۱۶،۰۰۰	۱۶،۰۰۰	۰/۰۰
۱۱۳۶۳۰	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۱۲۵،۰۰۰	۱۲۷،۰۰۰	۱/۶۰
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱۵،۰۰۰	۱۱۴،۰۰۰	-۰/۸۷
۱۱۴۰۲۸	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	۲۰،۵۰۰	۱۰،۰۰۰	-۵۱/۲۲
۱۲۷۵۲۰	وزارت آموزش و پرورش - فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان	۵۸،۰۰۰	۵۸،۰۰۰	۰/۰۰
۱۲۷۵۱۲	وزارت آموزش و پرورش - سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی	۴،۲۰۰	۴،۵۴۷	۸/۲۶
۲۶۴۸۰۰	سازمان بیمه سلامت	۰	۱،۱۱۱،۹۷۴	۱۰۰/۰۰
۱۳۱۰۰۰	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران	۱،۵۹۰،۲۰۰	۱،۴۴۵،۹۱۵	-۹/۰۷
۱۲۷۸۰۰	سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۶۳۸۶	۶۸۰۰	۶/۴۸
۱۰۱۰۲۱	فرهنگستان علوم پزشکی ایران	۱۲۰،۸۷	۵۸۷۰	-۵۱/۴۴
۱۱۱۲۱۰	سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران	۲۴۳۲۷۰	۲۳۵۹۷۲	-۳/۰۰
۱۱۱۱۴۰	عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و سازمان‌های وابسته	۳۵۷۴۳	۴۴۶۰۸	۲۴/۸۰
۱۰۲۰۰۶	سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۳۴۶۲۱	۲۰،۰۰۰	-۴۲/۲۳
	مجموع اعتبارات دستگاه‌های فرعی حوزه زنان و خانواده	۴۵۰،۲۸،۴۴۱	۵۲۸،۰۹،۵۵۸	۱۷/۲۸

۱. با توجه به اینکه بخش عمده افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) را زنان سرپرست خانوار تشکیل می‌دهند سنجش اینکه چه اعتباراتی را باید در این حوزه قلمداد کرد تا حدود زیادی مبهم است و مبتنی بر استنباط پژوهشگر خواهد بود.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود بخش اعظمی از اعتبارات پیشنهاد داده شده برای حوزه زنان و خانواده ذیل برنامه‌ها و شرح فعالیت دستگاه‌های متعددی چون سازمان بهزیستی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، کمیته امداد امام خمینی (ره) مؤسسه آموزش عالی علمی، کاربردی جهاد کشاورزی، ستاد مبارزه با مواد مخدر، وزارت کشور، وزارت دادگستری، سازمان بسیج، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت ورزش جوانان و ... ذکر شده که نشان از فرباخشی بودن این حوزه دارد.

مجموع اعتبارات دستگاه‌های فرعی حوزه زنان و خانواده ۵۲،۸۰۹،۵۵۸ میلیون ریال پیش‌بینی شده که در مقایسه با سال گذشته ۱۷ درصد رشد داشته است. همان‌طور که از جدول فوق مشخص است، اعتبارات حوزه زنان و خانواده وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی به عنوان یکی از مهم‌ترین دستگاه‌های حمایتی در این حوزه با ۱۵ درصد رشد منفی مواجه است. این امر به علت کاهش اعتبار هر سه برنامه ذیل این نهاد یعنی کاهش ۳۵ درصدی شرح فعالیت‌های «راهبری و حمایت از مهدهای کودک کارگری در بنگاه‌های اقتصادی» و «برنامه‌های خودمراقبتی جسمی و روحی ویژه زنان کارگر در محیط کار» و کاهش ۱۰ درصدی اعتبار «پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی زنان خانه‌دار متأهل (سهام دولت)» می‌باشد. کاهش اعتبار برنامه‌های حمایتی دولت از زنان کارگر در شرایطی که کشور با افزایش نرخ تورم مواجه شده و سبد خانوارهای کارگری به شدت کوچک شده می‌تواند به معنای آسیب‌پذیری بیشتر این قشر تلقی گردد.

علاوه بر این کاهش ۱۰ درصدی اعتبار پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی زنان خانه‌دار متأهل به معنای کاهش حمایت دولت از زنان خانه‌دار متأهل تحت پوشش بیمه اجتماعی اختیاری است که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ دولت باید ۳۱۱۰۰ زن خانه‌دار متأهل را با سهم پایه چهارصد و بیست‌ودو هزار تومان برای هر زن بیمه نماید. بر این اساس کاهش ۱۰ درصدی اعتبار این برنامه به معنای کاهش حجم حمایت دولت جهت پوشش بیمه اجتماعی زنان خانه‌دار متأهل بوده و از نکات منفی لایحه تلقی می‌گردد. اگرچه طی دو سال گذشته اعتبار در نظر گرفته شده برای این موضوع به صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر تخصیص نیافته است.^{۱۱}

یکی از موضوعاتی که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ برای اولین بار به آن اعتبار اختصاص داده شده، موضوع «پرداخت حق بیمه پایه سلامت کودکان مجهول‌الهویه» و «پرداخت حق بیمه سلامت زندانیان و خانواده‌های آنان» ذیل برنامه پوشش بیمه سلامت ایرانیان فاقد بیمه پایه است. با توجه به اینکه هر دو گروه یاد شده از اقشار آسیب‌پذیر هستند حمایت بیمه‌ای از آنها در صورتی که منطبق با چارچوب‌های قانونی کشور باشد راهگشا خواهد بود.

۱۱ . نامه صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر به شماره ۹۷/۷۲۴۷۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۴ در پاسخ به نامه مرکز پژوهش‌ها به شماره ۱۰۸۶۸/۱۰۸۶۲۰/۸۲ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۱.

علاوه بر این، سازمان بهزیستی کل کشور ذیل برنامه‌های خود، شرح فعالیت‌های جدیدی را با عنوان «راهبری و نظارت امور معیشت مددجویان تحت پوشش»، «راهبری و نظارت امور کودکان و نوجوانان»، «راهبری و نظارت امور توانمندسازی خانواده و زنان»، «راهبری و نظارت امور آسیب‌دیدگان اجتماعی» دریافت نموده که به معنای تقویت موضوع نظارت و ارزیابی برنامه‌ها و عملکرد در سازمان است و از این منظر مثبت ارزیابی می‌شود. «پرداخت هزینه و نگهداری کودکان مجهول‌الهویه» از دیگر برنامه‌هایی است که ذیل بهزیستی برای اولین بار تعریف شده است. یکی از چالش‌هایی که سازمان بهزیستی کشور به کرات در خصوص کودکان مجهول‌الهویه با آن مواجه شده، هزینه بالای درمانی و بهداشتی آنان است، چراکه این کودکان به علت فقدان هرگونه مدرک هویتی، ذیل بیمه سلامت ایرانیان از بیمه رایگان برخوردار نشده‌اند. بر این اساس حمایت از این کودکان و اختصاص اعتبار برای موضوع بیمه و نگهداری آنها تا حدودی خواهد توانست از مشکلات پیش‌روی این قشر بکاهد.

د) اعتبارات مندرج در جداول متفرقه در حوزه زنان و خانواده

علاوه بر اعتبارات پیش‌بینی شده برای حوزه زنان، خانواده و کودکان ذیل دستگاه‌های اصلی و همچنین برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های مرتبط با این حوزه، ذیل جداول متفرقه نیز اعتباراتی برای آن در نظر گرفته شده است.

جدول ۷. اعتبارات مرتبط با حوزه زنان و خانواده در جدول ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ (میلیون ریال)

مجموع اعتبارات			اعتبارات تملک دارایی			اعتبارات هزینه‌ای			عنوان	شماره طبقه‌بندی
درصد رشد	لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	مصوب بودجه سال ۱۳۹۷	درصد رشد	لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	مصوب بودجه سال ۱۳۹۷	درصد رشد	لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	مصوب بودجه سال ۱۳۹۷		
۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	تهیه و اجرای طرح جامع کنترل. کاهش آسیب‌های اجتماعی موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۵۵۰۰۰۰-۲۲
-۱۰	۱۳۵,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۰	۰	۰	-۱۰	۱۳۵,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	اعتبارات طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۵۵۰۰۰۰-۴۰
۱۰۰	۳۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰	۳۰,۰۰۰	۰	تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه	۵۵۰۰۰۰-۴۶
۱۰۰۳	۴,۶۶۵,۰۰۰	۴,۶۵۰,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰/۵۷	۲,۶۶۵,۰۰۰	۲,۶۵۰,۰۰۰	مجموع اعتبارات متفرقه	

همان طور که ملاحظه می‌شود در جداول متفرقه لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، برای موضوعات «تهیه و اجرای طرح جامع کنترل کاهش آسیب‌های اجتماعی» و «طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» جهت اجرای ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه و «تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن» موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه ۴۶۶۵ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفته شده است. نکته مهم اینکه با توجه به ذکر این سه موضوع در جداول متفرقه، دستگاه‌های دریافت‌کننده این اعتبارات مشخص نشده است. این در حالی است که در برنامه ششم توسعه دستگاه اجرایی هر یک از تکالیف یاد شده به صورت مشخص ذکر شده است:

- بر اساس ماده (۸۰) برنامه ششم توسعه و بند «ت»، نگارش، تهیه و اجرای «طرح جامع زنان سرپرست خانوار» بایستی توسط معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری با همکاری وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی و سایر نهادهای ذی‌ربط انجام پذیرد.

- مسئولیت تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار و مفسد اخلاقی بر اساس ماده (۸۰) برنامه ششم توسعه در اختیار شورای اجتماعی کشور است.

- بر اساس ماده (۱۰۱) برنامه ششم توسعه، معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری موظف است ضمن ارزیابی و تطبیق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های دستگاه‌ها و رصد مستمر ارتقای شاخص‌های وضعیت زنان و خانواده، گزارش آن را به طور سالیانه به مجلس شورای اسلامی و هیئت وزیران ارائه نماید.

بر این اساس مناسب‌تر بود جهت شفاف‌تر شدن جداول متفرقه، اعتبارات موضوعات یاد شده نیز به زیرمجموعه برنامه‌ها و شرح فعالیت‌های هریک از دستگاه‌های اجرایی در جدول ۱ پیوست ۴ یعنی مصارف دستگاه‌های اجرایی ملی بر حسب برنامه و فعالیت منتقل شود. بر این اساس پیشنهاد داده می‌شود جدول متفرقه به شرح زیر اصلاح شود:

جدول ۸. پیشنهاد اصلاح ردیف‌های متفرقه و انتقال موضوعات آن به زیرمجموعه برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی مرتبط در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مجموع اعتبارات در لایحه سال ۱۳۹۸	دستگاه‌های مرتبط	ذیل برنامه دستگاه	شرح فعالیت پیشنهادی
۵۵۰۰۰۰-۱۶	تهیه و اجرای طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۴,۵۰۰,۰۰۰	وزارت کشور	برنامه رصد و کنترل آسیب‌های اجتماعی (۱۰۰۲۰۱۸۰۰۰)	تهیه و نظارت بر طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی (موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه)
۵۵۰۰۰۰-۲۴	اعتبارات طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۱۳۵,۰۰۰	معاونت امور زنان و خانواده	برنامه راهبری و حمایت از تحکیم خانواده (۱۷۰۳۰۱۶۰۰۰)	تهیه و نظارت بر طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار (موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه)
۵۵۰۰۰۰-۴۶	تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه	۳۰,۰۰۰	معاونت امور زنان و خانواده	برنامه ارزیابی تحقق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با وضعیت زنان و خانواده (۱۷۰۳۰۱۶۰۰۰)	تهیه و ارزیابی شاخص‌های عدالت جنسیتی (موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه)

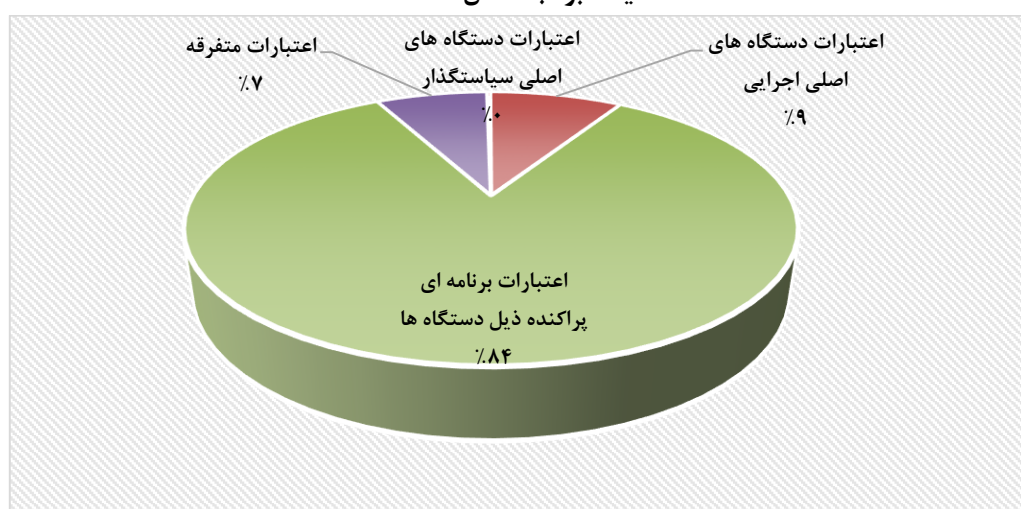

بررسی نحوه توزیع اعتبارات حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

با توجه به اینکه اعتبارات حوزه زنان و خانواده، توزیعی پراکنده در بودجه‌های سنواتی دارد، در ادامه تلاش شده تا نحوه توزیع این اعتبار بررسی شود:

نمودار بررسی نحوه توزیع اعتبارات حوزه زنان و خانواده در بخش‌های مختلف

لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

همان‌طور که ملاحظه می‌شود از مجموع ۶۳،۱۸۳،۴۵۹ میلیون ریال اعتبارات مستقیم پیش‌بینی شده برای حوزه زنان و خانواده ۸۴ درصد این اعتبارات به صورت پراکنده و ذیل برنامه‌های مرتبط با آن توزیع می‌شود. دستگاه‌های سیاستگذار و راهبردی در این زمینه کمترین حجم اعتبار را دریافت می‌کنند، اگرچه با توجه به جایگاه ستادی این دستگاه‌ها و ضرورت عدم ورود آنها به فعالیت اجرایی، حجم کمتر این اعتبارات در مقایسه با سایر بخش‌ها منطقی است، با وجود این کمبود برنامه‌ها و اعتبارات مرتبط با نظارت و ارزیابی ذیل آنها منجر به کم‌رنگ شدن نقش راهبری و هماهنگ‌کننده دستگاه‌های ستادی شده است. علاوه بر این با توجه به منفک بودن عملکرد دستگاه‌ها از یکدیگر و فقدان ارتباط سیستمی بین دستگاه‌های اجرایی و سیاستگذار، هزینه‌کرد ۸۴ درصد اعتبارات بدون ایفای نقش راهبری توسط دستگاه‌های سیاستگذار و برنامه‌ریز، صورت می‌گیرد و این نکته منجر به کاهش حجم تأثیرگذاری اعتبارات پراکنده می‌شود.

پیشنهادها

در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ فارغ از افزایش یا کاهش اعتبارات دستگاه‌ها یا برنامه‌های ذیل آنها دو پیشنهاد قابل طرح است:

- حمایت از ازدواج جوانان از طریق اهرم افزایش میزان وام ازدواج به علت افزایش نرخ تورم و همچنین اجرای ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه. بر این اساس پیشنهاد می‌شود بند «الف» تبصره «۱۶» به شرح زیر اصلاح شود:

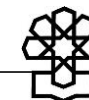
تبصره «۱۶»- الف) به منظور حمایت از ازدواج جوانان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری کشور را ملزم نماید به اندازه سهم خود از مجموع کلیه منابع در اختیار پس‌انداز، جاری و سپرده قرض‌الحسنه بانک‌ها در پرداخت قرض‌الحسنه مشارکت کرده و تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را در اولویت نخست پرداخت قرار دهند. تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج برای هر یک از زوج‌ها در سال ۱۳۹۸، ۲۰۰ میلیون ریال با دوره بازپرداخت شش‌ساله می‌باشد. در راستای اجرای بند «الف» ماده (۱۰۲) برنامه ششم توسعه، مبلغ وام برای پسرانی که زیر ۲۴ سال تمام شمسی ازدواج می‌کنند و مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) و سازمان بهزیستی کل کشور به ۳۰۰ میلیون ریال برای هر زوج با دوره بازپرداخت ۷ ساله افزایش خواهد یافت. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است گزارش عملکرد این بند را هر شش ماه یکبار به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

- در راستای تحقق سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری و در اجرای تبصره «۴» ماده (۹۴) برنامه ششم توسعه، موضوع پیش‌بینی اعتبار برای ازدواج جوانان از محل اعتبارات ۰/۲۷ درصد از مالیات بر ارزش‌افزوده و نظر به ضرورت حمایت از اقشار جوان متأهل نیازمند حکم زیر به ادامه بند «۲» بخش (الف) تبصره «۱۸» اضافه گردد:

وزارت ورزش و جوانان مکلف است از طریق بانک‌های عامل، ۵۰ درصد مابقی اعتبار بند «۴» ماده (۹۴) قانون برنامه ششم توسعه را به عنوان کمک‌هزینه و به صورت قرض‌الحسنه در اختیار «سربازان» متأهل دارای فرزند قرار دهد. بازپرداخت وام قرض‌الحسنه مذکور با دوره تنفس یک‌ساله خواهد بود.

- اصلاح اعتبارات درج شده در جدول ۹ ذیل ردیف‌های متفرقه و انتقال اعتبارات موضوعات «تهیه و اجرای طرح جامع کنترل کاهش آسیب‌های اجتماعی» و «طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» جهت اجرای ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه و «تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن» موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه به ذیل برنامه‌های دستگاه‌های مرتبط جهت شفافیت و اعمال نظارت بیشتر.

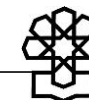
بر این اساس پیشنهاد می‌شود جدول ۹ لایحه بودجه ۱۳۹۸ در خصوص موضوعات مرتبط با حوزه زنان و خانواده به شرح زیر اصلاح شود:

شرح فعالیت پیشنهادی	ذیل برنامه	دستگاه‌های مرتبط با موضوع یاد شده		مجموع اعتبارات در لایحه سال ۱۳۹۸	عنوان	
تهیه و نظارت بر طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی (موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه)	برنامه رصد و کنترل آسیب‌های اجتماعی (۱۰۰۲۰۱۸۰۰۰)	وزارت کشور	بر این اساس انتقال یابد 	۴,۵۰۰,۰۰۰	تهیه و اجرای طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۵۵۰,۰۰۰-۱۶
تهیه و نظارت بر طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار (موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه)	برنامه راهبری و حمایت از تحکیم خانواده (۱۷۰۳۰۱۶۰۰۰)	معاونت امور زنان و خانواده		۱۳۵,۰۰۰	اعتبارات طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار موضوع ماده (۸۰) قانون برنامه ششم توسعه	۵۵۰,۰۰۰-۲۴
تهیه و ارزیابی شاخص‌های عدالت جنسیتی (موضوع اجرای ماده (۱۰۱) قانون برنامه ششم توسعه)	برنامه ارزیابی تحقق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با وضعیت زنان و خانواده (۱۷۰۳۰۱۶۰۰۰)	معاونت امور زنان و خانواده		۳۰,۰۰۰	تقویت نهاد خانواده و جایگاه بانوان در آن موضوع اجرای ماده ۱۰۱ قانون برنامه ششم توسعه	۵۵۰,۰۰۰-۴۶

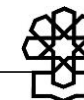
جدول اعتبارات برنامه‌ای پراکنده ذیل دستگاه‌های اجرایی در حوزه زنان و خانواده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ (میلیون ریال)

عنوان دستگاه	برنامه	شرح فعالیت	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	هدف کمی			
					سنجه عملکرد	مقدار	هزینه واحد	
وزارت ورزش و جوانان	کمک به فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی	حمایت از طرح اوقات فراغت بانوان با ورزش (شهری-روستایی)	۱۹۳,۳۷۶	۲۰۳,۹۵۹	فدراسیون-هیئت	۱۳,۰۴۳	۱۵/۶۳۷	
			۹۰,۰۰۰	۹۹,۵۲۲	نفرساعت	۷,۸۳۸,۲۰۸	۰/۰۱۳	
			۶۰,۰۰۰	۶۶,۳۴۸	نفر	۴۲۰,۰۰۰	۰/۱۵۸	
	برگزاری همایش‌ها، نمایشگاه‌ها و جشنواره امور جوانان در امر ازدواج	حمایت از مراکز مشاوره ازدواج و تحکیم خانواده	برگزاری همایش‌ها، نمایشگاه‌ها و جشنواره امور جوانان در امر ازدواج	۱۰۹,۵۶۵	۱۵,۰۰۰	جشنواره	۵۰	۳۰۰
				۸۸,۷۹۳	۶۵,۰۰۰	مرکز	۱۱۰	۵۹۰/۹۰۹
				۶۵,۰۰۰	۱۳۷,۶۹۸	دوره-کارگاه	۳۱	۴,۴۴۱
				۰	۷,۰۰۰	مورد	۵۰۰	۱۴
				۰	۱۱۷۱۵	طرح-برنامه	۶۲	۱۸۸
				۱۲۵,۴۰۰	۱۳۰,۳۹۲	نفر	۵۳۰,۰۰۰	۲/۴۶۰
سازمان بهزیستی	پرداخت حق بیمه اجتماعی زنان سرپرست خانوار روستایی	پرداخت حق بیمه اجتماعی زنان سرپرست خانوار شهری	۵۷۰,۰۰۰	۵۹۲,۶۹۱	نفر	۵۵۰,۰۰۰	۱۰/۷۷۶	
			۴۵,۰۰۰	۵۰,۲۰۰	نفر	۲۵۰,۰۰۰	۲/۰۰۸	
			۱۹۰,۲۰۰	۱۹۰,۲۰۰	نفر	۲۵۰,۰۰۰	۲/۰۰۸	

عنوان دستگاه	برنامه	شرح فعالیت	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	هدف کمی		
					سنجه عملکرد	مقدار	هزینه واحد
تأمین کمک معیشت مددجویان تحت پوشش	۱۹۰۳۰۷۰۰۰ - برنامه	پرداخت حمایت‌های موردی به مددجویان	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۷,۹۶۲	نفر	۳۰,۰۰۰	۶/۹۳۲
		پرداخت مستمری به خانواده‌های تحت پوشش	۴,۵۷۰,۰۰۰	۴,۹۷۳,۰۷۷	نفر	۵۳۰,۰۰۰	۹/۳۸۳
		راهبری و نظارت امور معیشت مددجویان تحت پوشش	۰	۱۱۹۰۵	مورد	۲۲۰۰۰	۰/۵۴۱
	۱۹۰۳۰۱۸۰۰۰ - برنامه حمایت از کودکان و نوجوانان	ارتقای توانمندی و ترخیص فرزندان تحت سرپرستی	۱۵۶,۲۰۰	۱۸۱,۰۰۰	نفر	۷۰۰	۲۵۸/۵۷۱
		ارتقای توان علمی، آموزشی و تربیتی کودکان و نوجوانان تحت سرپرستی	۱۲۰,۰۰۰	۱۲۴,۷۷۷	نفر	۲۵,۰۰۰	۴/۹۹۱
		تأمین یک وعده غذای گرم به کودکان مهد روستایی	۷۵۵,۰۰۰	۸۴۳,۰۰۰	نفر	۱۷۰,۰۰۰	۴/۹۵۹
		حمایت از دانش‌آموزان شین‌آباد	۱۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	نفر	۲۶	۴۶۱/۵۳۸
		کمک به امور مددکاری فرزندان تحت سرپرستی	۳۰,۳۰۰	۳۵,۰۰۰	نفر	۲۵,۰۰۰	۱/۴۰۰
		کمک به بهبود تغذیه کودکان مبتلا به بیماری‌های متابولیک	۱۲,۰۰۰	۱۲,۴۷۸	نفر	۱,۶۰۰	۷/۷۹۹
		کمک به تأمین پوشاک و هزینه روزانه فرزندان تحت سرپرستی	۴۲,۰۰۰	۴۷,۳۴۷	نفر	۳,۰۰۰	۱۵/۷۸۲
		کمک به تأمین شهریه مهدکودک‌های خانواده‌های کم‌درآمد	۲۱۵,۰۰۰	۲۲۳,۵۵۹	نفر	۶۰,۰۰۰	۳/۷۲۶
		کمک به تغذیه کودکان خانواده‌های دارای فرزند چندقلو	۱۲۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	نفر	۳۵,۰۰۰	۴
		کمک به نگهداری فرزندان در شیرخوارگاه‌ها، مراکز و مؤسسات غیردولتی	۶۵۰,۰۰۰	۷۳۰,۰۰۰	نفر	۱۱۰,۰۰۰	۶۶/۳۶۴
		کمک به نگهداری کودکان و نوجوانان در خانواده	۸۷۰,۰۰۰	۹۷۰,۰۰۰	نفر	۱۴,۵۰۰	۶۶/۸۹۷
		کمک به بهبود تغذیه کودکان معلول مراکز روزانه	۱۳۵,۰۰۰	۱۴۰,۳۷۵	نفر	۳۴,۰۰۰	۴/۱۲۹
		کمک به تأمین شهریه مهدکودک کودکان معلول خانواده‌های کم‌درآمد	۲۰,۰۰۰	۲۰,۷۹۶	نفر	۱,۰۰۰	۲۰/۷۹۶
		کمک به سمن‌ها و مراکز غیردولتی	۱۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	مرکز	۱۰۰	۵۰
		ارائه خدمات الکترونیکی	۴۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	سامانه	۵	۱۰,۰۰۰
		راهبری و نظارت امور کودکان و نوجوانان	۰	۱۱۱,۹۰۵	مورد	۲۲,۰۰۰	۵/۰۸۷

عنوان دستگاه	برنامه	شرح فعالیت	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	هدف کمی				
					سنگه عملکرد	مقدار	هزینه واحد		
	۱۹۰۳۰۲۸۰۰۰ - برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی	ارائه خدمات پیشگیری و کنترل طلاق	۲۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	نفر	۱۰۰,۰۰۰	۰/۲۵		
		ساماندهی و کاهش کودکان کار	۲۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	نفر	۱۰۰,۰۰۰	۰/۲		
۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰ - برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار		ارتقای توان علمی و تربیتی فرزندان تحت پوشش	۸۳,۰۰۰	۸۶,۳۰۵	نفر	۱۱,۰۰۰	۷/۸۴۶		
		ارتقای خدمات مالی خرد	۱۲۰,۰۰۰	۱۲۴,۷۷۷	نفر	۴۰,۰۰۰	۳/۱۱۹		
		پرداخت سرمایه کار و آماده‌سازی شغلی زنان سرپرست خانوار	۱۱۰,۰۰۰	۱۱۴,۳۷۹	نفر	۱,۰۰۰	۱۱۴/۳۷۹		
		تأمین لوازم ضروری مددجویان تحت پوشش	۸۰,۰۰۰	۸۳,۱۸۵	نفر	۴,۰۰۰	۲۰/۷۹۶		
		حمایت از دانش‌آموزان تحت پوشش	۶۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	نفر	۳۰,۰۰۰	۲/۶۶۷		
		کمک به امور مددکاری زنان سرپرست خانوار	۵۰۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰	نفر	۱۵۰,۰۰۰	۳/۷۳۳		
		کمک به تقویت و توسعه گروه‌های همیار زنان	۱۴۰,۰۰۰	۱۴۵,۵۷۳	نفر	۱,۱۰۰	۱۳۲/۳۳۹		
		کمک به تأمین ودیعه مسکن زنان سرپرست خانوار	۶۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	نفر	۵۰۰	۱۵۰		
		کمک به سلامت جسمی و روانی زنان خانواده‌های نیازمند	۴۰,۰۰۰	۴۱,۵۹۲	نفر	۲,۰۰۰	۲۰/۷۹۶		
		کمک به تأمین جهیزیه مددجویان تحت پوشش	۶۰,۰۰۰	۶۲,۳۸۹	نفر	۲,۰۰۰	۳۱/۱۹۵		
		کمک به خانواده‌های دارای فرزند چندقلو	۹۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	نفر	۱۰,۰۰۰	۱۰		
		کمک به تغذیه مادران باردار و شیرده نیازمند	۳۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰	نفر	۵,۰۰۰	۶/۴۰۰		
		راهبری و نظارت امور توانمندسازی خانواده و زنان	۰	۱۱۱,۹۰۵	مورد	۵۱,۰۸۷	۵۱/۰۸۷		
		کمک به مددکاری اجتماعی در مراقبت از خانواده در معرض طلاق	۰	۳۰,۰۰۰	خانواده	۱/۵	۱/۵		
		۱۹۰۳۰۳۱۰۰۰ - برنامه حمایت از آسیب‌دیدگان اجتماعی		ساماندهی کودکان خیابانی	۲۲۰,۰۰۰	۲۲۸,۷۵۸	نفر	۶,۵۰۰	۳۵/۱۹۴
				مداخله در بحران‌های فردی و خانوادگی	۲۸۰,۰۰۰	۲۹۱,۱۴۷	نفر	۲۲۰,۰۰۰	۱/۳۲۳
حمایت مادی و معنوی از آسیب‌دیدگان اجتماعی	۲۸۰,۰۰۰			۲۹۱,۱۴۷	نفر	۲,۰۰۰	۱۴۵		
راهبری امور فوریت‌های اجتماعی	۱۰۰,۰۰۰			۱۲۰,۰۰۰	مورد	۲۲۰۰	۵۴۵		
راهبری و نظارت امور آسیب‌دیدگان اجتماعی	۰			۱۱۹,۰۵	مورد	۰/۵۴۱	۰/۵۴۱		

عنوان دستگاه	برنامه	شرح فعالیت	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	هدف کمی		
					سنجه عملکرد	مقدار	هزینه واحد
		کمک به مراقبت، نگهداری و توانبخشی معلولان، سالمندان و بیماران روانی مزمن در خانواده	۸۳۰،۰۰۰	۹۷۰،۰۰۰	نفر	۳۰،۰۰۰	۳۲/۳۲۳
		کمک به کودکان ناشنوا جهت کاشت حلزون	۷۵۰۰۰	۹۰۰۰۰	نفر	۲۰۰۰	۴۵
	۱۹۰۳۰۳۷۰۰۰ - درمان و نگهداری کودکان و معلولین مجهول‌الهیویه	پرداخت هزینه و نگهداری کودکان مجهول‌الهیویه	۰	۱۱۰،۰۰۰	نفر	۱۰،۰۰۰	۱۱
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ^۱	۱۹۰۳۰۰۹۰۰۰ - برنامه توسعه خدمات فرهنگی و اجتماعی نیروی کار	راهبری برنامه‌های خودمراقبتی جسمی و روحی ویژه زنان کارگر در محیط کار	۲۲،۲۰۰	۱۴،۴۰۰	مورد	۷،۰۰۰	۲/۰۵۷
	۱۹۰۲۰۰۹۰۰۰ - برنامه پوشش بیمه پایه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر	پرداخت حق بیمه پایه اجتماعی زنان خانه‌دار متأهل (سهم دولت)	۱۴۶،۰۰۰	۱۳۱،۴۰۰	بیمه‌شده	۳۱،۱۰۰	۴/۲۲۵
	۱۹۰۲۰۰۶۰۰۰ - برنامه پوشش بیمه اجتماعی مددجویان تحت پوشش	پوشش بیمه پایه اجتماعی مددجویان تحت پوشش	۳،۱۵۵،۰۰۰	۳،۱۴۵،۰۰۰	بیمه‌شده	۲۱۵،۰۰۰	۱۴/۶۲۸

۱. در قانون بودجه سال ۱۳۹۶ برنامه‌هایی با فعالیت‌هایی در ذیل وزارت اعتبار دریافت می‌نمودند که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ حذف شده‌اند که عبارتند از: برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار (۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰) با شرح فعالیت «پرداخت سرمایه کار و آماده‌سازی شغلی زنان سرپرست خانوار»، «کمک به امور مددکاری زنان سرپرست خانوار»، «کمک به تأمین ودیعه مسکن زنان سرپرست خانوار»، «کمک به تغذیه مادران باردار و شیرده نیازمند»، «کمک به تقویت و توسعه گروه‌های همیار زنان».

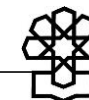
- برنامه حمایت از کودکان و نوجوانان (۱۹۰۳۰۱۸۰۰۰) با شرح فعالیت «تأمین یک وعده غذای گرم به کودکان مهد روستایی»، «حمایت اجتماعی از کودکان کار و خیابان»، «کمک به امور مددکاری کودکان و جوانان»، «کمک به بهبود تغذیه کودکان معلول مراکز روزانه»، «کمک به تأمین شهریه مهدکودک کودکان خانواده‌های کم‌درآمد»، «کمک به تأمین شهریه مهدکودک کودکان معلول و خانواده‌های کم‌درآمد»، «کمک به تأمین هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموزان نیازمند» و «کمک به تغذیه کودکان خانواده‌های دارای فرزند چندقلو».

- برنامه کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی (۱۹۲۰۳۰۰۰۰) با شرح فعالیت «ارائه خدمات مشاوره‌ای و مددکاری خانواده» و «راهبری مداخله در بحران‌های فردی و خانوادگی».

- برنامه حمایت از اشتغال اقشار خاص (۱۹۰۳۰۳۳۰۰۰) با شرح فعالیت «راهبری ارائه خدمات مالی خرد زنان روستایی».

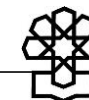
- برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان (۱۹۰۴۰۰۳۰۰۰) با شرح فعالیت «ارائه خدمات توانبخشی مبتنی بر خانواده» و «کمک به نگهداری معلولان و بیماران روانی مزمن در خانواده».

عنوان دستگاه	برنامه	شرح فعالیت	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	هدف کمی		
					سنگه عملکرد	مقدار	هزینه واحد
	۱۹۰۲۰۱۲۰۰- برنامه پوشش بیمه پایه سلامت مددجویان شهری	پرداخت حق بیمه پایه سلامت مددجویان شهری	۵,۴۹۰,۰۰۰	۴,۷۶۰,۰۰۰	بیمه‌شده	۹۵۰,۰۰۰	۵/۰۱۱
	۱۹۰۳۰۰۷۰۰۰- برنامه تأمین کمک معیشت مددجویان تحت پوشش	پرداخت مستمری به خانواده‌های تحت پوشش	۱۰,۰۳۲,۰۰۰	۱۴,۲۲۲,۲۵۰	نفر	۹۱۰,۰۰۰	۱۵/۶۲۹
		پرداخت موردی به نیازمندان	۱,۹۵۰,۰۰۰	۲,۲۳۰,۷۵۰	نفر	۵۰,۰۰۰	۴۴/۶۱۵
		کمک به تأمین لوازم ضروری زندگی	۸۳۸,۰۰۰	۱,۰۰۵,۶۰۰	نفر	۲۰,۰۰۰	۵۰/۲۸۰
	۱۹۰۳۰۱۸۰۰۰- برنامه حمایت از کودکان و نوجوانان	برگزاری اردوهای تربیتی	۱۵۳,۰۰۰	۱۰۵,۰۰۰	نفر- روز	۵۵,۰۰۰	۱/۹۰۹
		راهبری حمایت از کودکان بی سرپرست	۴۶۸,۰۰۰	۵۷۰,۰۰۰	مورد	۱,۵۰۰	۳۸۰
		نگهداری از دانش‌آموزان نیازمند در خوابگاه‌ها	۳۷۹,۰۰۰	۵۳۰,۰۰۰	نفر	۶,۰۰۰	۸۸/۳۳۳
		کمک به رفع سوء تغذیه کودکان	۱,۸۰۰,۰۰۰	۲,۵۳۸,۹۵۸	نفر	۱۳۰,۰۰۰	۱۹
	۱۹۰۳۰۱۹۰۰۰- برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	ارائه خدمات حقوقی به نیازمندان	۱۱۳,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	نفر	۵۲,۰۰۰	۰/۴۸۱
		کمک به ازدواج مددجویان	۲,۶۶۶,۵۰۰	۲,۷۱۹,۰۴۲	نفر	۸۰,۰۰۰	۳۳/۹۸۸
	۱۹۰۳۰۰۱۰۰۰- برنامه ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی به مددجویان تحت پوشش	آگاه‌سازی، مشاوره و آموزش مهارت‌های زندگی	۱,۱۸۱,۰۰۰	۱,۱۸۱,۰۰۰	نفر	۷۰۰,۰۰۰	۱/۶۸۷
	۱۸۰۲۰۰۳۰۰۰- برنامه آموزش زنان روستایی	آموزش فراوری و کاهش ضایعات محصولات کشاورزی	۱۶,۴۱۰	۲۰,۰۰۰	نفر- ساعت	۴۰۰,۰۰۰	۰/۰۵
		آموزش و توانمندی اقتصادی زنان روستایی	۲۰,۵۷۰	۲۰,۰۰۰	نفر- ساعت	۴۰۰,۰۰۰	۰/۰۵
		کارورزی و تثبیت مهارت‌های زنان روستایی	۱۷,۹۰۰	۱۹,۰۰۰	پروژه	۳۱۰	۶۱/۲۹۰
سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰- برنامه آموزش غیررسمی فنی حرفه‌ای و مهارتی	آموزش و مهارت‌افزایی اعضای تعاونی‌های روستایی زنان	.	۲۱,۷۱۶	تعاونی	۱۱۰	۱۹۷/۴۱۸

هدف کمی		مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	شرح فعالیت	برنامه	عنوان دستگاه
هزینه واحد	مقدار عملکرد					
۰/۴۹۶	۵۰۰,۰۰۰	۲۴۸,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	راهبری و ارائه خدمات پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر در خانواده	۱۹۰۳۰۳۰۰۰- برنامه پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر و روانگردان	ستاد مبارزه با مواد مخدر
۱۱۰	۱۰۰	۱۱,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی زنان	۱۰۰۲۰۱۰۰۰- برنامه حفظ و ارتقای سلامت اجتماعی جامعه	وزارت کشور
۴۰۰	۵۰	۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	کنترل و کاهش طلاق	۱۰۰۲۰۱۸۰۰۰- برنامه رصد و کنترل آسیب‌های اجتماعی	
۱۰۰	۵۰	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	کنترل و کاهش مفسد اخلاقی		
۶۳۳	۴۴	۲۷,۸۵۲	۲۸,۳۰۳	هماهنگی امور کنوانسیون حقوق کودک	۱۰۰۲۰۲۳۰۰۰- برنامه تعامل و هماهنگی بین‌المللی در حوزه حقوقی و قضایی	وزارت دادگستری
۱۲۳	۸۰	۹,۹۰۸	۵,۴۶۲	حمایت از صغار و امور حسیه	۱۲۰۱۰۲۰۰۰- برنامه احیای حقوق عامه	دادگستری جمهوری اسلامی ایران
۹۱۳,۰۲۸	۱	۹۱۳,۰۲۸	۵۹۸,۶۰۵	ارائه خدمات فرهنگی (دانشجویی، دانش‌آموزی، زنان و سایر اقشار)	۱۱۰۱۰۱۲۰۰۰- برنامه جذب آموزش و توسعه بسیج	سازمان بسیج- ارتش ۲۰ میلیونی
۸,۰۰۰	۲	۱۶,۰۰۰	۱۶,۰۰۰	کمک به مرکز راهبردی اتحادیه جهانی اساتید مسلمان و شبکه علمی زنان دانشمند جهان اسلام	۱۸۰۳۰۳۴۰۰۰- برنامه توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری- امور علمی، فرهنگی و آموزشی
۴/۲۳۳	۳۰,۰۰۰	۱۲۷,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	اجرای طرح ملی ازدواج دانشجویی	۱۷۰۱۰۱۹۰۰۰- برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی در دانشگاه‌ها	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها

هدف کمی		مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	شرح فعالیت	برنامه	عنوان دستگاه
هزینه واحد	مقدار					
۱۰۶/۰۶۱	۶۶	۷,۰۰۰	۹,۰۰۰	حمایت از ساماندهی و هویت‌بخشی به دست‌اندرکاران حوزه مد و لباس اسلامی ایرانی	۱۷۰۳۰۱۸۰۰۰- برنامه حمایت از توسعه و الگوسازی مد و لباس اسلامی - ایرانی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۳۲۱/۴۲۹	۲۸	۹,۰۰۰	۹,۰۰۰	حمایت از طراحی، تولید، عرضه و ترویج نمادها و الگوهای مد و لباس اسلامی ایرانی		
۲۷۲/۷۲۷	۳۳	۹,۰۰۰	۹,۰۰۰	حمایت از فعالیتهای بین‌المللی مد و لباس اسلامی ایرانی		
۳۹۷/۷۲۷	۸۸	۳۵,۰۰۰	۴۳,۰۰۰	حمایت از فعالیتهای ساماندهی مد و لباس در جهت گسترش عفاف و حجاب		
۲۲۷/۲۷۳	۶۶	۱۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر فعالیتهای مد و لباس		
۲,۶۰۰	۱۵	۳۹,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	حمایت از اجرای توسعه سینمای کودک و نوجوان	۱۷۰۳۰۱۴۰۰۰- برنامه حمایت و گسترش سینمای ملی	
۱۰,۰۰۰	۱	۱۰,۰۰۰	۲۰,۵۰۰	فعالیت‌های تقریبی برای بانوان جهان اسلام	۱۷۰۱۰۲۸۰۰۰- برنامه گسترش و تعمیق اندیشه تقریب مذاهب اسلامی	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی
۰/۰۵۵	۱,۰۵۱,۵۸۹	۵۸,۰۰۰	۵۸,۰۰۰	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی خانواده	۱۸۰۱۰۰۸۰۰۰- برنامه پرورشی، امور تربیتی و توانمندسازی دانش‌آموزان	وزارت آموزش و پرورش - فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان
۱۹/۷۷۰	۲۳۰	۴,۵۴۷	۴,۲۰۰	سیاستگذاری و برنامه‌ریزی مشارکت زنان در آموزش و پرورش	۱۸۰۱۰۱۰۰۰- برنامه راهبری توسعه مدارس غیردولتی و مشارکتهای مردمی	وزارت آموزش و پرورش - سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکتهای مردمی
۳/۹۴۷	۶,۰۰۰	۲۳,۶۸۲	۰	پرداخت حق بیمه پایه سلامت کودکان مجهول‌الهویه	۱۹۰۲۰۱۰۰۰- برنامه پوشش بیمه سلامت ایرانیان فاقد بیمه پایه	سازمان بیمه سلامت
۶/۹۷۶	۱۵۶,۰۰۰	۱,۰۸۸,۲۹۲	۰	پرداخت حق بیمه سلامت زندانیان و خانواده‌های آنان		

هدف کمی		مجموع اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	مجموع اعتبارات در قانون بودجه سال ۱۳۹۷	شرح فعالیت	برنامه	عنوان دستگاه
هزینه واحد	مقدار					
۰/۱۵۸	۹,۱۷۲,۲۴۶	نفر	۱,۴۴۵,۹۱۵	۱۵۹۰,۲۰۰	آموزش عمومی و همگانی به خانواده‌ها	جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
۰/۲۱۹	۳۱۰۰۰	خانواده	۶۸۰۰	۶۳۸۶	آگاهی‌بخشی مشاوره و آموزش خانواده	سازمان آموزش و پرورش استثنایی
۷۳۳	۸۰۰۰	پروژه	۵۸۷۰	۱۲۰۸۷	انجام پروژه‌های سلامت زنان	فرهنگستان علوم پزشکی ایران
۱۳/۶۷۵	۱۳۰۰۰	نفر	۱۷۷۷۷۲	۱۸۳۲۷۰	انجام فعالیت‌های فرهنگی قرآنی و عقیدتی کارکنان و خانواده	سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
۲/۹۱۰	۲۰۰۰۰	نفر	۵۸۲۰۰	۶۰۰۰۰	آموزش کارکنان و خانواده‌ها	حوزه دفاعی
۱/۴۸	۳۰۰۰۰	نفر	۴۴۶۰۸	۳۵۷۴۳	آموزش اخلاقی اجتماعی خانواده کارکنان	عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و سازمان‌های وابسته
۲۰۰۰۰	۱	دوره	۲۰۰۰۰	۳۴۶۲۱	انجام فعالیت فرهنگی و عقیدتی خانواده‌های کارکنان	سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۲۶۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور ۲۰. حوزه زنان، خانواده و کودکان

نام دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ (گروه زنان و خانواده)

تهیه و تدوین کنندگان: آسیه ارحامی، اکرم باجلان

ناظران علمی: سینا کلهر، ایروان مسعودی اصل

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۸

۲. زنان

۳. خانواده

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۰/۲۴